

„Visszatekintve azonban mind a négyen – két gyermekünk velünk van e sorok fogalmazásakor – egyetértünk abban, hogy semmiért nem adnánk azt a négy évet, amelyet ott tölthettünk.”	„Ha a közlekedési problémákat úgy próbálják megoldani, hogy több és nagyobb utat építenek, az olyan, mintha benzinnel próbálnának tüzet oltani.”	„Az ablak mellé ült. Ott kihúzott egy fiókot, abban hosszan-hosszan keresgált. Föltette a pápaszemét.”	„Magányos kis háztartásomban sokáig segítségemre lesz a körültekintő gondossággal összeállított küldemény!”	<i>Melléklet:</i> Ütitárs – magyar evangéliumi lap
Pápuaföld európai szemmel ➤ 4. oldal	Autóböjt ➤ 11. oldal	Öreg pap ➤ 7. oldal	Nem csak levéltári anyag ➤ 4. oldal	

Ötvened vasárnapjának evangéliumában (Lk 18,31–43) az Úr harmadszor jelenti szenvedését tanítványainak, és elindul a via dolorosa felé. Az egyház a böjt küszöbére érkezett, és az evangélium megvilágítja az Áldozat útját, és meg akarja nyitni a szemünket, hogy a fájdalmak férfiában meglássuk a bűn, halál sötétségébe merült világ világosságát, szabadítónkat, megváltónkat, királyunkat.

Címlapfotónkon a jeruzsálemi Szenvedések útját jelző utcanévtábla látható.

Szlovák–magyar evangélikus csúcstalálkozó

▶ A 2008 júniusában Pozsonyban megtartott *keresztények találkozója* volt az utolsó nagyobb szabású rendezvény, amelynek kapcsán hetilapunk olvasói bővebben értesülhettek a szlovák–magyar evangélikus egyházközi kapcsolatokról. Az azóta eltelt bő fél évben a két egyház közötti szorosabb együttműködést érintő konkrét kérdések továbbra is napirenden vannak, a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetősége ezért kétoldalú püspöki csúcstalálkozót kezdeményezett, amelyre meghívta a Szlovákiai Evangélikus Egyház mindhárom lelkesíti vezetőjét. Az invitációt elfogadó szlovák püspökök – dr. Miloš Klátik, Milan Krivda és Slavomír Sabol – február 11–12-én konzultáltak a vendéglátó magyar egyházvezetőkkel.

A találkozót indító rövid tárgyaláson a vendégek és egyházunk püspökei – Ittész János, Gáncs Péter és dr. Fabiny Tamás –, illetve a két egyház sajtójának képviselői az országokban zajló evangélikus médiamunkát hasonlították össze. Hamar meg is állapodtak abban, hogy a jövőben heti rendszerességgel „hírcserét” tartanak mind az írott, mind az elektronikus sajtó képviselői.

Az első nap fő eseménye az ezt követő fogadás volt, amelyet Pröhle Gergely országos felügyelő adott a szlovákiai püspökök tiszteletére a Deák Téri Gimnázium dísztermében,

s amelyre számos szlovákiai magyar lelkesíti, gyülekezeti felügyelő, valamint a magyarországi szlovákság képviselői kaptak meghívást elsősorban az egyház, valamint részben a kisebbségi önkormányzatok, részben a nagypolitika területéről.

A fogadáson Pröhle Gergely hangsúlyozta: „Demokratiként és keresztényként mindannyiunknak a szívünkön kell viselnünk a kisebbségek sorsát. De ahol a demokrácia már nem képes biztosítani a kisebbségi jogokat, ott a felebaráti szeretet jegyében kell cselekednie minden jóérzésű embernek.”

Az estét a szlovák ajkú gyülekezet-

ben töltötte a szlovák és magyar püspöki kar, ahol istentiszteleten vettek részt Miloš Klátik egyetemes püspök szolgálatával, majd az ezt követő vacsorán a gyülekezet helyzetét mutatta be Gregor Papucsek másodfelügyelő, Hollósy Tiborné presbiter és Gulácsiné Fabulya Hilda lelkesíti.

A találkozó másnapján – buszos városnézés után – még egyszer tárgyalóasztalhoz ült a két egyház vezetősége. Munkaebéd keretében megvitatták többek között a Magyar Evangélikus Konferencia (Maek) létjogosultságát és jelentőségét, valamint a szlovákiai magyar kisebbség spirituális és anyagi lehetőségeit és igényeit.

Mérföldlő volt ez a másfél nap a szlovák és a magyar evangélikus egyház eddigi történetében. Első lépés, amelyet azonban követnie kell még sok további apró lépésnek ahhoz, hogy egy közös út kezdetéről beszélhessen a jövő nemzedék.

▶ *EvÉlet-infó*

Dr. Miloš Klátik szlovák és dr. Fabiny Tamás magyar püspökökkel interjúnk az 5. oldalon

Édesapám, én és a fiam

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

„Édesapám, én és a fiam / nem egy sorban, felsorakozva. / Így látott minket álmaiban / dédapám. / Nekünk nem mindegy, hányan vagyunk / külön sorokban s mégis együtt...”
(Bartis Ferenc: Férfiak krónikája)

Hetek óta figyelem az *Evangélikus Élet* olvasótáborával együtt azt a vitát, amely az egyházi közelmúlt kapcsán indult a lapban. Sokaktól hallok azóta idegenkedést éppúgy, mint csöndes töprengést. Mélyen meg tudom érteni azokat, akikben az ítélőmesterek érzelmekkel teli vitái láttán a történelemtudománnyal szembeni, évtizedek óta amúgy is mélyen ülő ellenérzések újra felkavarodnak. Még inkább akkor, amikor a múlt ürügyén a jelennel szembeni kiábrándultság, az egymás iránti türelmetlenség sugárik egy-egy mondatból, bekezdésből.

Én is éreztem így az elmúlt hetekben. Mégis örülök annak, hogy végre jól-rosszul vitatkozunk a múltunkról, s hogy – az elmúlt két hónap cikkeire utalva – nemcsak egyszínű, akár egykori, akár mai értelemben vett korrekten „vonalas” igazságközlés folyhat. Örülök, hogy évtizedek lapangása után egyre világosabbá válik a múltunk számbavételének, közös feldolgozásának feladata s az is, hogy ebben nemcsak szakmai, de emberi, sőt olykor testvéri kötelezettségeink is vannak. Hiszen a múlt nem pusztán száraz tankönyvi igazság – ami miatt a legtöbben megutálták a történelmet az iskolában –, hanem közösségi dráma is, talán akkor járunk legközelebb az igazsághoz, amikor színpad és nézőtér összeér, sőt olykor – zavarba ejtően – egybenyílik.

A történelem ítélőszéke • Az újszövetségi parancs, hogy keresztény hittestvérek ne menjenek perlekedni világi bíróság elé, igaz az egyháztörténet szereplőinek és a történelem ítélőszékének az összefüggésében is. Sokszor az a benyomásom, hogy a múlt megidézése valamiféle bíróság elé szóló citálás. Nem feledhetjük azonban, hogy a végső szót kimondó bírószerpét Isten kizárólag magának tartja fenn, s amíg bennünk rész szerint van az ismeret és megértés képessége, addig megállapításainkat is csak ezzel az alázattal szabad kimondanunk.

Gazdaságtörténetet, jogtörténetet vagy éppen a politikai buzgóság jegyében megfogalmazott programokat talán könnyebben lehet a szentviten szakszerűség – hadd ne mondjam, akár a flegma – attitűdjével művelni, az egyháztörténet azonban sohasem lehet csupán külső, számszerű, dokumentumok szárazanyag-tartalmában mérhető adathalmaz. Nem is csupán vallásos vagy hívó emberek élettörténetének egyik érdekes szempontja. Az egyháztörténet teológia – azaz mélységes összefüggésben áll Istennel, azzal a

mérhetetlen erőfeszítéssel, hogy emberek a fejük fölél kerekedő körülmények között miként küzdenek Isten akaratának felismeréséért és megvalósulásáért. Eppen ezért nem az ítéletmondás, hanem a drámai megértés, átélés nyitja meg a kaput a helytálló és elbukó – de mindenképpen küzdő – testvérek megértéséhez.

Pál apostol, Ágoston, Assisi Ferenc, Luther, Ordass Lajos vagy Szezhlo Gábor nem attól nagy, hogy büntelen vagy hibátlan lett volna – de mégis megragadó és megragadható bennük valami lényeges a történelem Urának akaratából. Mint ahogyan – talán más formában, más intenzitással vagy csupán más soron átszűrve, kísértésekkel másként küszködve, megállva és elbukva – sokan másokban, nevesekben és névtelenekben is. *Káldy Zoltánban*, Káldy Zoltán életdrámájában is.

Atyák szíve, utódok szíve • Mégis minden egészséges közösségben, sőt egyéni életünkben is szükségünk van a példaképekre, erőt adó, sorsfordító események közös ünnepére. A példakép, az ünnepi, felemelő szimbólum általános, hosszú távú, sőt olykor örök igazságokat hirdet. Alapja mégis valóságos személy és ellentmondásokat is hordozó esemény. Nincsen büntelen és tévedéstől mentes ember, nincsen vértelen forradalom, nincsen győzelem legyőzöttek nélkül...

Válságos korokban életbevágóan fontos, hogy megtaláljuk, megbeszéljük, felemeljük példaképeinket. Az emberiség 20. századi szellemi és közösségi katasztrófái után – szélsőséges politikai ideológiák váltakozása idején, talán még ma is – megmaradnak nevek, akiknek ez a megmaradás volt a küldetésük a közösség érdekében: *Bonhoeffer, Berggrav*, Ordass... A kérdés most mégis az, hogy minden más közös megbeszéléséhez, nevesek és névtelenek évtizedeken át tartó fel-emelkedésének és bukásainak drámai átéléséhez is van-e elegendő közösségi erőnk. Van-e mindennekfelett Istenbe vetett bizalmunk?

Bartis Ferenc fenn idézett verse egyre többször jár a fejemben: „Édesapám, én és a fiam / nem egy sorban, felsorakozva...” Igen, hosszú nemzedékek óta ez volt a sorsunk, különösen Közép-Európában, magyar hazánkban is. Generációk egymás ellen fordítva, sőt olykor „egymásra állítva”. Politikai ideológiák, pártszimpátiák immár évszázados távlatban végzetesen egymás ellen tudnak fordítani – sokszor cinikusan vezényelt hívószavakra – gyermekeket szüleikkel vagy szüleik emlékével – vagy éppen megfordítva. Sokszor még az egyházban levőknek is fontosabbak a politikai nézeteik annál, mint hogy Jézus Krisztus tanítványai az egyház közösségében. Pedig senki sem szolgálhat teljes szívvel két úrnak...

Vajon van-e erőnk arra, hogy szembenézzünk a valósággal: hogy ez – is – *a mi történetünk?* Mert „nekünk nem mindegy, hányan vagyunk / külön sorokban s mégis együtt...”

A zsinat Szabó Andrásnak, a Nógrádi Egyházmegye esperesének, vanyarci lelkesíti az igazságtalátval kezdte meg munkáját.

▶ *Folytatás a 3. oldalon*

FOTO: LUKÁCS GÁBI

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk, hálatelt szívvel állunk meg előtted. Áldunk kegyelmedért, hogy egyházat alapítottál a földön, és hogy mi is a tagjai lehetünk. Add nekünk Szentlelkedet, hogy elhivatásunkhoz méltóan éljünk ezen a földön.

Istenünk, te látod, hogy milyen sötétség vesz körül minket, és mennyire jól érezzük magunkat ebben a sötétben, mert így nem láthatjuk bűnünket, és sokszor úgy gondoljuk: ami nem látszik, az nincs is. Kérünk, add nekünk Szentlelked világosságát, hogy ne elégedjünk meg a külső csillogással – mely ideig-óráig való –, világíts életünkbe szent igéd által, hogy többé ne legyen vonzó számunkra a sötét. Ne engedd, hogy világosságod fényét véka alá rejtjük. Tégy minket alkalmas eszközeiddé, hogy meglássák rajtunk a te világosságodat abban a közösségben, ahová rendeltél.

Köszönjük, Urunk, hogy te azokat keresed, akik erőtlenek és kicsinyek. A te kezedbe tesszük le minden terhünket, melyektől roskadoznak vállaink; minden képmutatásunkat, mely elhitheti velünk, hogy mindennap új álcot viselhetünk; önzésünket, mely eltakarja előlünk embertársunkat; mindezekről vakok és süketek vagyunk, magányosan éldegélünk bezárt világunkban. Te hallod kétségbeesett kiáltásunkat, könyörülj rajtunk!

Segíts, hogy megmaradjunk gyermekeidnek, ne akarjunk mi erősek és bölcssek lenni önmagunkban, hanem a te erőddel és bölcsességeddel járjunk azon az úton, melyen elindítottál.

Imádkozunk a gyermekekért, fiatalokért. Rendelj melléjük olyan szülőket, nevelőket, lelki kísérőket, akik az igazi értékeket tudják közvetíteni számukra, hogy ne tévedjenek el kusza, képmutató világunkban, hogy meglássák igédben az egyedüli világosságot, az útmutatást.

Gondolunk azokra, akik betegen fekszenek otthon vagy a kórházakban, és várják a gyógyulást; a szomorkodókra, akik vigaszra várnak; a magányosokra, akik nem látják létük értelmét. Add nekik erőt, mert a te erő által erőtlenségük, elesettségük nem lesz nyomasztó számukra.

Könyörgünk azokért, akikre egyházunk vezetését bíztad; adj bölcsességet és erőt nekik, hogy helyesen döntsenek, és hitet, hogy egyedül rád támaszkodjanak.

Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Hogy az evangéliumban Krisztus, később pedig Szent Péter és Szent Pál sok rendeletet és tanítást adnak, és a törvényt is magyarázzák, úgy kell szemlélnünk, mint Krisztus többi cselekedetét és jótetteit. Mert hiába ismered cselekedeteit és történetét, még nem ismered a valódi evangéliumot: mivel nem tudod, hogy Krisztus győzött a bűn, a halál és a pokol felett, ugyanígy akkor sem, ha a tanításokat és rendelkezéseket megtanultad; egyedül ha szózat érkezik, amely azt mondja: legyen tiéd Krisztus, életével, tanításával, cselekedeteivel, halálával, feltámasztásával és mindenével együtt.”

► **Luther Márton:**
Előszó az Újtestamentumhoz
(*Szita Szilvia fordítása*)

ÖTVENED VASÁRNASZÓ - MT 23,23-36

Értünk szóló kemény szavak

Az evangéliumi szakasz olvasása közben az a kérdés vetődhet fel bennünk, hogy kihez szólnak Jézus szavai. Talán hozzánk, akik rendszeresen járunk templomba, mindennap olvassuk a Bibliát, akik Jézust követjük, őbenne bízunk? Nekünk mondja, hogy jaj nekünk, képmutatóknak, mert megsűrjük a szűnyogot, a tevét pedig lenyeljük? Jaj nekünk, mert kívülről szépek látszunk, de belül tele vagyunk undoksággal? Jaj nekünk, mert kígyók és vipérák fajzatai vagyunk, és ezért nem menekülünk meg a kárhozattól? Valóban nekünk szólnának ezek az igen kemény szavak? És nem talán azoknak, akik Krisztus-hit nélkül, a babonákban, a pénz mindenhatóságában, a véletlenben vagy éppen saját magukban hisznek?

Azt biztosan tudjuk, hogy Jézus szavai elhangzásuk idején a farizeusoknak és az írástudóknak szóltak. Őket úgy ismerjük, hogy képmutatók voltak, szoktuk is mondani: farizeus, azaz képmutató, álszent, alakoskodó. Ez az általános felfogás azonban csak részben igaz, mivel tényleg képmutatók voltak, de nem álszentesek, nem alakoskodók. Képmutatók voltak a szó igazi értelmében: másnak képzeltek és tartották magukat, mint amilyenek valójában voltak! Az Isten előtt igaznak, tisztának tartották magukat, pedig nem voltak azok!

Nagyon komolyan vették Isten akaratát, a törvényt, és elszántan, határozottan meg akarták tartani. Ezért apró részletekre bontották, hogy az élet minden területén megtarthassák. Szabályozták életük minden részét, az istentisztelettől kezdve az imádságon, adakozáson, ruházkodáson, tisztálkodáson át az ételfogyasztásig és a házimunkáig bezárólag. Kidolgozták az aprólékos szabályokat, hogy az Istent szerető emberek minden helyzetben és alkalommal meg tudják tartani Isten akaratát.

Mindeközben nem vették észre, hogy elvesznek az előírások, az Isten törvényének való megfelelni akarás részleteiben. Életükben felborult a helyes arányérzék: az előírások pontos betartása fontosabb lett, mint a lelkiélet! Nem vették észre, hogy miközben kínosan ügyeltek a kezük és ruhájuk tisztaságára, hogy tisztán álljanak Isten elé, aközben a szívük tisztátalan maradt! Úgy gondolták, hogy az életvitelük, a cselekedeteik igazolják őket, hiszen ők betartják az előírásokat. Eközben elfelejtették, hogy kizárólag az Úr kegyelmében bízó hit tartja meg az embert. A farizeusok tisztelték Isten embereit, a prófétákat, szent áhitattal olvasták az írásait, azonban nem ismerték el és nem ismerték fel, hogy Jézusban

A VASÁRNASZÓ IGÉJE

maga a teremtető Isten látogatta meg őket, és ő szólt hozzájuk.

Jézus szava akkor a farizeusoknak szólt. Ma, ötvened vasárnapján hozzánk is szól, és kemény szava önvizsgálatra indít most, közvetlenül a böjti időszak előtt. Nézzük meg, hogy a lelkünk mélyén minden rendben van-e! Rendszerben van-e minden a kegyességünkben, az Istennel való kapcsolatunkban? Nem veszünk-e el mi is az általunk vagy mások által felállított szabályok tengerében úgy, hogy a követelmények, előírások kényszeres megtartása és tartatása fontosabb lesz az igazságos, hűséges, szeretetteljes, könyörületes lelkületnél?!

Jézus szava hozzánk is szól, hogy lássuk és tudjuk, nem a külsőségek – az életmódunk és a cselekedeteink – igazolnak bennünket Isten előtt, ezért ne a szabályok betartásának tökéletesítő erejében bízunk, hanem egyedül a rajtunk könyörülő, kegyelmes Úr Krisztusban! A szívemet, a miénket is, csak egyedül ő tisztítja meg bűnbocsátó kegyelmével. A megtisz-

tult szívből pedig Istennek tetsző, jó cselekedetek fakadnak.

Jézus szava ma nekünk szól, hogy meghalljuk Istennek most, a jelenben megszólaló aktuális üzenetét, hogy tudjuk és megértjük: Isten most is szól hozzánk, nemcsak a régmúlt időkben szólt őseinkhez. Szava ezért nem holt betű, hanem eleven, élő és lelket megújító ige: bűnt leleplező, önvizsgálatra készítő szó!

Jézus kemény szava ma azért hangzik, hogy sose felejtsük el: egyedül őbenne van biztos reményünk, igazságunk, megtartásunk, örök életünk.

■ **ISÓ ZOLTÁN**

Imádkozunk! Urunk, Krisztusunk! Köszönjük szent igédet, mellyel megszólítasz bennünket, és önvizsgálatra, bűneink felismerésére, megvallására készíted minket. Kérünk, add, hogy mindig a te kegyelmedben bízó hittel tekintsünk rád, és ne a magunk teljesítményében reménykedve éljünk úgy, hogy az akaratodnak való megfelelés kényszere hasson át. Tisztítsd meg szívünket minden bűnös indulattól és kívánságtól, hogy a te kegyelmes szereteted töltsön el bennünket, mely jó cselekedetekre indít minket, hogy a te dicsőségedre éljünk veled örökké. Ámen.

Lelkem, vigyázz, készülj fel!

► **„Esto mihi in Deum protectorem” – „Légy nekem pártfogó Istenem!” Így kezdődik a bevezető zsoltár ötvened vasárnapon. És folytatódik: „Hozzád futok, Uram, ne valljak szégyent, ments meg engem irgalmasan!”**

„Légy pártfogóm!” – valami ilyesmit gondolt, remélt a vasárnap evangéliumában (Lk 18,31–43) szereplő vak ember is, amikor az öt csöndesítő szavak ellenére kitartóan kiáltott Jézushoz: *„Dávid Fia, könyörülj rajtam!”* Jézus – ismerjük a történetet – megszánja őt, és visszaadja a szeme világát. Egy régebbi fordítás szerint: *„És azonnal látta és követé őt, magasztalván az Istent.”*

Vajon milyen útra követte a jerikói vak Jézust? S vajon meddig tudta őt követni azon az úton? Hiszen ez az út Jerikón át egyenesen Jeruzsálembe és a Golgotára vezetett. *Lukács evangéliuma* szerint Jézus közvetlenül a vak ember meggyógyítása előtt jelenti be harmadszor tanítványai szűkebb körének saját szenvedését, megaláztatását és halálát.

Az egyház liturgiája évről évre lélekben végigjárja Krisztusával ezt az utat. Az ötvened vasárnapját követő

szerdán kezdődik a böjti idő, amely nagypénteken érkezik majd csúcspontjához, s amelyet húsvét megrázó örömhíre oldhat csak fel.

Ennek az útnak az elején énekeljük tehát az ünnep graduálénekét (EÉ 441): „Lelkem, vigyázz, készülj fel, / Istent buzgón kérve; / Váratlan ne érsen el / A kísértés éje.” Legyen nagy bennünk az elszánás, hogy megálljuk a próbát! Legyen nagy bennünk az elszánás, hogy éberen szolgáljunk! Legyen nagy bennünk az elszánás, még akkor is, ha tudjuk, hogy nagypénteken a Bárányról már úgy éneklünk majd, mint aki egyes-egyedül indul a szenvedés útjára: „...És szól: Eltűnök érted!” (EÉ 370) Az utat egyedülként végigjáró Jézus nevében kérhetjük ma a gonosszal viaskodva Isten erejét és kegyelmét – ahogy az éneket lezáró versszak is biznyságot tesz erről.

Böjt kapujában – *Esto mihi* vasár-

ÉNEKKINCSTÁR

Eged Isten diczerinc.

napján – évszázadok óta hangzik a könyörgés a kollektá imádságban: *Szabadíts meg bűneink bilincseiből, és tartsd távol tőlünk a gonosz minden cselvetését!* A kollektá imádság éppen onnan kapta nevét, hogy összegyűjti és kérés formájában összefoglalja egy-egy ünnep kiemelt mondanivalóját.

Ezt az imádságot olvasva szinte úgy érezzük, mintha a *Lelkem, vigyázz, készülj fel* kezdetű ének gondolatait foglalná össze. Az imádságban ezt halljuk: *Szabadíts meg bűneink bilincseiből!* Az énekekben így énekeljük: „Kérjük Istenünket, / Oldozzon fel, és tegyen / Szabaddá bennünket.” Az imádságban ez áll: „...*tartsd távol tőlünk a gonosz minden cselvetését!*” És az énekekben: „Váratlan ne érsen el / A kísértés éje”, majd: „Mellénk áll, úgy kínál, / Úgy ad erős lelket, / Új meg új győzelmet.”

A bűn elleni küzdelemre buzdít, lelkesít az ünnep éneke. Lelkesítő és

lendületes a hozzákapcsolt dallam is. Dallamvonala szinte mindvégig felfelé törekszik, s emiatt a sorok végén csak furcsa nagy leugrással tud az alaphangra visszaérkezni. Ritmusa a szöveg témájához illően feszes, s még kíséret nélküli énekléskor is halljuk a dallamhoz illő fényes harmóniákat. Eredetileg világi ének (Lamente-dallam) lehetett, s bár a 17. század végén ez már ritkaságnak számított, új szöveget kapva – *Straf mich nicht in deinem Zorn* – egyházi használatba került: Braunschweig, 1686; Drezda, 1694.

A vers költője a drezdai jogtudós *Johann Burchard Freystein* (1671–1718), aki korán megmutakozó tehetsége és tudása révén *Erős Ágost* herceg udvari tanácsosa lett: a herceg különböző reformtervezetek kidolgozásával bízta meg. Verse a pietista költők stílusához áll közel, de az egyes szám első személyben fogalmazott kezdeti gondolatok után többes számra vált, s a teljes gyülekezetet tanítja költeményével. Az eredetileg hat versszakos műből – *Túrmezei Erzsébet* diakonissza testvér fordításában – négyet közöl énekeskönyvünk.

■ **BENCE GÁBOR**

MOSOLY

Tréfáld meg ellenségedet azzal, hogy rámosolyogsz. Képzeld azt, hogy a világ rosszságát mint ellenséget a te mosolyod fegyverzi le.
(*Sri Chinmoy*)

Sötét kétséggel kezdődött ez a nap. Makacs dolgok tornyosultak fölém; de minden gondom messze szállt, mikor valaki mosolyát küldte felém.
(*Ismeretlen szerző*)

Mindössze tizenhét izom munkája kell egy mosolyhoz, de negyvenháromra van szükség a haragos tekintethez. Tedd hát azt, amit egy mosolyhoz kell tenned, és meglátod, ez jóval kevesebb erőfeszítésbe kerül.
(*Stuart és Linda MacFarlane*)

Ha a távoli faluba érkező megfáradt utazót mosollyal fogadják, ő úgy érzi, hogy hazatalált.
(*Pam Brown*)

Kárba vesztett nap, amelyen egyszer sem nevtünk.
(*Sébastien Chamfort*)

Amikor valaki ahhoz is fáradt, hogy rád nevessen, tedd meg te, hogy rámosolyogsz.
(*Liz a barátság évkönyvéből*)

A béke egy mosollyal kezdődik.
(*Teréz anya*)

Tanuld meg üdvözölni barátaidat egy mosollyal; túl sok gond nyomasztja őket ahhoz, hogy érted aggódjanak.
(*Mary Allette Ayer*)

Nagyköveti látogatás a zsinaton

► *Folytatás az 1. oldalról*

Ezután szavazásra került sor: a zsinat lelkesi alelnökét kellett megválasztania a testületnek. Az országos jelölőbizottság előzetesen ajánlásokat kért az egyházmegyei presbitériumoktól. Négy jelölt nevét küldték be az egyházmegyék, de csak ketten vállalták a jelölést. A titkos szavazáson végül harminckilenc szavazattal *Szarka Istvánt*, a Fejér-Komáromi Egyházmegye esperesét, bakonycsernyei lelkeszt választották meg a zsinat lelkesi alelnökének. Beiktatására a következő, májusi ülésszakon kerül majd sor.

A hittanérettségi rendjéről szóló törvénymódosítás várt a következőkben a grémiumra. A 100/1997-es kormányrendelet kimondja, hogy érettségien vizsgáztató tanár

csak az lehet, aki az adott vizsgatárgyat középiskolában taníthatja. Ez a kitétel vonatkozik a hittanérettségre is. Ezért kellett a következő törvényi szakaszt beilleszteni az egyház hitoktatásáról szóló törvényi fejezetbe: „Egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézményben evangélikus lelkes, illetve egyetemi végzettségű hittanárnár vizsgáztathat.”

Országos bizottságok beszámolóinak meghallgatásával folytatódott a munka. Elhangzott az építési és ingatlanügyi, a gazdasági, a gyűjteményi, az oktatási és nevelési, végül a sajtóbizottság jelentése; a testület mind-egyiket elfogadta.

Ezek után vendéget köszönthetett *dr. Korányi András*, zsinatunk lelkesi elnöke. A Cseh Testvérek Egyházának képviselőjében meglátogatta

egyházunk törvényalkotó testületét *Jaromir Plisek*, a Cseh Köztársaság magyarországi nagykövete, aki magyar nyelven olvasta fel *Joel Rumlnak*, az egyház zsinati tanácsa elnökének a köszöntő levelét.

A tizedik ülészak utolsó feladataként a zsinat egyházunk 2009. évi költségvetését tárgyalta meg. Előterjesztője *Pröhle Gergely* országos felügyelő volt. Bevezetőjében hangsúlyozta, hogy totális kiszámíthatatlanságban kellett elkészíteni egyházunk költségvetését, hiszen az állami költségvetés eddig már kétszer is összeomlott. A zsinat fejezetenként vitatta meg a 8 568 300 000 forintos bevételi és kiadási főösszeggel elkészített költségvetést, majd végül ötvenkét igen szavazattal és egy tartózkodással elfogadta.

■ KISS MIKLÓS

Szarvasiak kettős ünnepe

► **A Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség megújult imaházának oltárterét és az Ótemplomi Szeretetszolgálat kibővített szeretetotthonának új épületszárnyát szentelte fel február 15-én *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke. A hét tetőtéri szobával és egy betegszobával bővült intézmény az 1992. évi indulása óta mára negyvenkilenc férőhelyes otthonná nőtte ki magát.**

Az ünnep keretében *Lázár Zsolt* lelkes és intézményvezető ismertette az elmúlt évek fejlesztéseit. A folyamatos fejlődés fontos állomásaként értékelte a felújított gyülekezeti termet és az otthon új lakrészeinek kialakítását. Elmondta: terveik szerint a bővítés következő lépcsője a szeretetotthont az idősek klubjával összekötő épületrész elkészítése lesz.

zott –, de a segítségre kinyújtott kéz szeretetmozdulatát értik az emberek. A Jézus követéséből fakadó igazi növekedés nem felfelé irányuló hatalmi törekvést jelent, hanem odafordulást a bajbajutottak és mélyben lévők felé. A Szarvason bővülő diakóniai munka Isten szeretetének kiadása, mely képes hitelesíteni a kimondott szavakat is – zárta igehirdetését a püspök.

FOTÓ: BANKÓ PÁL

Az ünnepen *Gáncs Péter* püspök Mt 13,10–17 alapján hirdette Isten ígését. Lehet, hogy a teremből az utcára kiszűrődő hitvallás szavait nem fogja fel az, aki éppen elmegy a gyülekezeti épület mellett – fogalma-

Az ünnepi alkalom szolgálataiban részt vett *Ribár János*, a Nyugat-békési Egyházmegye esperese, illetve köszöntőt mondott *Babák Mihály*, Szarvas város polgármestere is.

■ SMIDÉLIUSZ ANDRÁS

FOTÓ: CZÓNDOR ISTVÁN

Jubilál a vasgyári „vár”

A Diósgyőr-Vasgyári Evangélikus Egyházközség február 15-én a vasgyári templom felszentelésének hetvenedik évfordulóját ünnepelte. Ez alkalommal került sor a felújított altemplom felszentelésére is.

Az igeszolgálatot *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke végezte. A 46. zsoltár igéi alapján prédikációjában kiemelte: „Várszerű formájával ez a templom ma is oltalmat jelképez, de csak Isten az »erős vár«, nála kaphatunk egyedül menedéket.” Az ünnepi istentisztelet liturgiájában *D. Szevik Imre* nyugalmazott

püspök, *Sándor Frigyes*, a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperese, valamint *Molnár József*, a gyülekezet lelkesze szolgált.

A templom alatt található altemplom és gyülekezeti terem *Hrabács Józsefről*, a gyülekezet egykori felügyelőjéről kapta a nevét. A korszerűen kialakított helyiség akár száz ember befogadására is alkalmas, illetve tovább bővíthető, így a gyülekezet és a benne folyó lelki élet egy újabb „bástyája” lehet ma és a jövőben a vasgyár közepén.

■ C. I.

Ne szólj szám, nem fáj fejem

Rengeteg bölcsesség, hosszú évszázadok tapasztalata van a címként olvasható régi magyar közmondás mögött. Az óvatos, bölcs ember még azt is tudja, hogy a hallgatás nemcsak fejfájás elleni recept, de néha aranyat is ér. Főleg akkor igaz ez, amikor a saját irháját menti az ember.

Valahogy erről a nagy népi igazságról feledkezett meg *dr. Pásztor Albert* miskolci rendőrkapitány, amikor „feleltlen” tárgyilagossággal kijelentette, hogy a decemberben a városban történt valamennyi rablásos bűncselekmény elkövetője cigány származású volt. Lett is erre hatalmas zajongás, megszólalt a miniszterelnök, az ombudsman, ilyen-olyan jogvédő, társadalmi és emberbarát szervezetek képviselői, parlamenti atyák és anyák. *Draskovics Tibor* rendészeti miniszter sem télenkedett, jó impulzust adva a bűnözők boldog társadalmának felfüggesztette hivatalából a „gyűlöletbeszéd-gyanús” rendőrkapitányt. A történet folytatását ismerjük.

Én úgy tudtam, hogy a demokrácia azt jelenti, hogy van szólásszabadság, a tényekről szabadon lehet nyilatkozni. Még *Bibó*tól tudom, hogy a demokrata nem fél, mert a demokratikus társadalom nyitottságot, szabadságot és emberi méltóságot garantál. Ja, és még egyebek mellett egy nagyon fontos dolgot: a békés, tisztességes emberek biztonságát, nyugalomát, életük, vagyonuk, egészségük védelmét. Minden filozófiai eszmefuttatás nélkül talán ez lenne a jogállam feladata.

Sajnos, régóta vannak igen komoly jelzések itt Romániában is, de legalább annyira nyomatékosan az anyaországban is, hogy ennek a jogállami

feladatnak, kötelességnek a teljesítése sehogya sem sikerül. Az emberekben, a társadalomban kialakult általános vélemény, hogy a hatóságok, az adókból fenntartott bűnüldöző szervek képtelenek szavatolni, megőrizni a tisztességes emberek biztonságát, épségét, békéjét. Sőt egyre inkább úgy látjuk – természetesen magamat is beleértve –, hogy hatóságaink lassan a bűnözőket védik a társadalom békés rétegeivel szemben.

Az elmúlt napokban *Ambrus Attilának*, a *Brassói Lapok* főszerkesztőjének vezércikkét olvastam, melyben konkrét adatokkal támasztja alá azt, hogy a romániai börtönökben csak a kisstílusú tolvajok, a „tyúktolvajok” maradnak bezárva. A nehézfiúkat, a kemény rablógyilkosokat és hasonló kaliberű bűnözőket ilyen-olyan ürüggyel – egészségi probléma, jó magaviselet – elengedik.

A veszprémi kézilabda-játékos, a román *Marian Cozma* halálával új fordulatot vettek a dolgok. Ahelyett, hogy Pásztor Albert rendőrkapitány kijelentését értelmesen, tárgyilagosan, indulatmentesen elemezte volna a felsőbbbség, és komoly cselekvési programmal igyekezett volna megvédeni a társadalmi békét, elindított egy jókora hisztériarohamot, a helyzet egész régiókban pattanásig feszült. *Marian Cozma* tragikus halálával azonban megtört a hallgatás, az ostoba magyarázkodás, a mellébeszélés. Az emberek kezdtek világosan kimondani, ami a szívükön volt és van. A román sajtó pedig, ellentétben a magyarországgal, keményen kipakolt, a nyers tényeket nevének nevezve telekürtölte a világot, jól felszítva a hangulatot.

ÉGTÁJOLÓ

Végre itt Romániában – de Magyarországon is – ki kell mondani, hogy a kés csontig hatolt, hogy az egész társadalom ebben a pillanatban egy robbanni készülő időzített bombához hasonlít. Ilyenkor mint felelős egyházi vezető, mint hívő keresztény ember úgy érzem, szólnom kell, de szólnia kell az egyháznak is, hiszen – amint *Babits* írta a *Jónás könyvében* – azt mondta az Úr a prófétának: „*Kelj fel és menj / Nívébe, kiáltás a Város ellen! / Nagy ott a baj, megáradt a gonoszság: / szennyes hajjai szent lábamat mosás.*” Hivatásunk kötelez bennünket szólásra, mert a hallgatás, Babitsnál maradva, vétkekkel való cinrosságot jelent.

Még maga *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnök is hivatalosan kimondta nagy felismerését, hogy a „veszprémi eset drámai következményekkel járhat”. Én csak annyit tennék hozzá, hogy a veszprémi eset csak a jéghegy csúcsa, mert ott van Olaszliszka, Makó, az erdélyi Apáca, Tatrang esete, és még sorolhatnám.

Vége kell, hogy legyen a szőnyeg alá söprés káros stratégiájának. Attól, hogy nem lehet nyíltan beszélni egy problémáról, az még nem tűnik el, nem tűnik meg, sőt búvópatakként hatványozott erővel tör fel. Egyetértek *Szikinger István* alkot-

mányjogással, aki 2007-ben egy konferencián kijelentette, hogy létezik olyan fogalom, hogy „cigánybűnözés”. A régi rendszer bűnüldöző szervei ezt objektív tényként használták. A Nézőpont Intézet 2008 nyarán végzett reprezentatív felmérésének eredménye azt mutatja, hogy a magyar lakosság kilencvenegy százaléka szerint is létezik cigánybűnözés.

Igenis van cigánybűnözés, úgy, ahogy van magyar-, román- stb. bűnözés is. A lényeg az, hogy ennek kimondása azonban nem teljen meg rasszista indulattal, gyűlölettel, hanem lehetőleg tisztességes figyelemfelkeltés legyen egy olyan problémával kapcsolatban, amelyet meg kell oldani, amely nem tűr halasztást.

Örvendtem annak, hogy *Draskovics* úr megvédte az enyingi, veszprémi vagy mit tudom én milyen roma közösségeket a tömegharcgától, a lincseléstől, de legalább ennyire örvendenék, ha a tisztességes, jogkövető polgárok – akár magyarok, akár cigányok, románok vagy mások – békeségét, biztonságát és nyugalomát is megvédenék, szavatolnák. Mert félttem országaink belső, társadalmi békéjét, nyugalomát, aggódom gyermekeink, asszonyaink, idős embertársaink biztonságáért, testi épségéért. Szeretnék gyermekeimmel együtt este is nyugodtan sétálni Bukarest vagy Budapest utcáin.

A Magyar Gárda-vitába nem kívánok beleszólni, mégis felvetődött bennem – és másokban is – a kérdés, hogy vajon ez a mozgalom vagy a gombamód szaporodó különböző ön- és nemzetvédelmi mozgalmak nem annak jelzői-e, hogy valami nincs rendben társadalmunk-

ban. A cigánybűnözés kérdésében végre el kell indulni a konkrét és hatékony cselekvés és megoldás útján. Mert beszélni, azt tudunk, a politikai retorikának jobb- és baloldalt se vége, se hossza, virágzik az etnobiznisz, EU-projektek garmadával vannak, amelyekből végül semmi sem lesz.

Csodálkozunk, hogy a cigányságon belül újratermelődik a társadalmi, anyagi leszakadás, kialakul egy tradicionális bűnözési szubkultúra, egy furcsa fogékonyság az erőszakra és ezzel szemben a munkához, művelődéshez való elutasító, negatív viszony. Megoldás – szerintem – van, de óriási anyagi, szellemi, lelki, sőt politikai áldozatot követel, empátiát, tisztességes megoldási szándékot, rendet és törvényességet, társadalmi összefogást.

S talán mint keresztény, hívő emberek arról se feledkezzünk meg, hogy az életnek van egy fontos spirituális dimenziója is, a hit, a hitből fakadó szeretet és remény. Ez az a különleges többlet, amelyet mi mint egyházak, keresztény közösségek hozzá tudunk tenni ahhoz a nagy és szükséges társadalmi összefogáshoz, mely szerintem egyedül képes orvosolni a problémát.

Adorjani Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

Nem csak levéltári anyag

Tavaly december 8-án mint a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat (GAS) ügyvivő lelkésze elküldtem az ilyenkor szokásos ajándécsomagokat a lelkészözvegyek számára. A címzetteknek több mint hetven százaléka adott visszajelzést. Sok ez vagy kevés? Nem tudom. Azt viszont igen, hogy egyre idősebbek és elesettebbek özvegy papnéink. Hogy mit tud róluk a közvélemény, nem tudom. Kézirataik vallomások az elmúlt egyházi életről, a gyülekezetekben végzett áldozatos szolgálatukról. De én nem azt keresem leveleikben, hogy min mentek át, hanem hogy miben élnek, hogy vannak ma, hogyan küzdenek napról napra.

Vannak elgondolkodtató, riasztó mondatok ezekben a levelekben. Néhány példa: „A csomag tartalma több hónapra is átszolgát gazdasági nehézségeimen.” „Már rég nem látott értékeket kaptam!” „Magányos kis háztartásomban sokáig segítségemre lesz a körültekintő gondossággal összeállított küldemény!” „Jó arra gondolni, hogy egyházunk nem feledkezik meg rólunk!” „A szeretetnek, törődésnek kézzelfogható bizonyítéka ez a csodás csomag!” „Levelemmel nem tudom érzékeltetni meg hatottságomat!” „Mindenkinek egy öleléssel tartozom, akik ezt összeállították!” „Lassan írok, mert már nem engedelmese-

kedik a kezem!” „Várom, mikor szólit haza az Isten!” „Örülök, hogy olyan kézben maradt e nemes cselekedet végrehajtása, amely hinti felénk a szeretetet!” „Köszönöm Önnek egyházunkban végzett munkáját, ideghirdetéseit és szolgálatait!” „A csomag kibontásakor először a levél után nyúltam. Nem hiába, mert most is szép üzenetet, sok bátorítást, biztató gondolatot és Krisztus Urunkról való, erőt adó biznyságtételt találtam benne!” „Jó arra gondolni, hogy ez a csomag a megbecsülés jele!”

Gyerekek leveleiből: „Édesanyánk évek óta nem lát, de hihetetlen béke van a szívében, lelkében!” „Reméljük, hogy lesz még egyszer »emberibb« ez az ország!” „E segélyszolgálat nélkül lehetetlen volna számon tartani azokat, akik segítségre szorulnak!” „Jó érzés tapasztalni, hogy az Önök szolgálatán keresztül még mindig lehet érezni egyházunk gondoskodó szeretetét!”

Személyemnek szóló idézettel zárom mindenkit tájékoztatni szándékozó írásomat: „Most, mikor ezért sok hálával köszönetet mondok – Magának, ügyintéző lelkészünknek nemcsak a szép hagyomány rendszerességét köszönöm, hanem a szeretetet, a figyelmes gondoskodás szándékát és újbóli megnyilvánulását.”

■ KÁPOSZTA LAJOS

Református püspökiiktatás a Felvidéken

A Szlovákiai Református Kereszttyén Egyház nyolcadik zsinatának alakuló ülését megnyitó istentisztelet keretében iktatták be hivatalába Fazekas László megválasztott püspököt, révkomáromi lelkészt, valamint Fekete Vince főgondnokot és helyetteseiket február 14-én a révkomáromi református templomban. A püspöki szék dr. Erdélyi Géza nyugalomba vonulásával üresedett meg. A tisztséget az egyház törvényei értelmében hat évig töltheti be a megválasztott püspök.

■ M. Gy.

FOTO: MENYES GYULA

HIRDETÉS

Kövesd őt!

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ 2009-ben három zárandoklatot tervez. Első zárandoklata ismét a Szentföldre hív Jézus nyomában, „aki megjelent neked az úton” (ApCsel 9,17). A Bibliából ismert történelmi helyek felkeresése céljából két csoport áll szervezés alatt: az egyik időpontja május 14–21, a másiké október 8–15. A tiszta elszállásolást és a teljes biztonságot garantálja a húsz éve kialakult szoros együttműködés a szentföldi partnerrel. A kísérő magyar nyelvű idegenezetessel és lelkési magyarázattal. Az elfogadhatóbb helyszín történetét behatóan ismerteti. A családias lelkületű csoportok az elmúlt évek tapasztalatai szerint testvéri-baráti kapcsolatok kialakulásához vezetnek. A részvételi díj, amely minden költséget magában foglal, 1300 USA-dollár. (Forintban is fizethető a befizetésekor érvényes árfolyamon átszámítva.)

A tavaszi idényre korábban meghirdetett római látogatást az árak késői kialakulása és a nagymértékű drágulás miatt ez év őszére, november 8–12-re kellett halasztani. Így sikerült egyházi szállást, fapados repülőjáraton olcsó helyet biztosítani. A kereszténység kiemelkedő központjának, rengeteg csodás látnivalójának leg-híresebbjeit keresi fel a csoport magyar nyelvű idegenezetessel és lelkési magyarázattal. Az elfogadhatóbb árak, amelyek mindent magukban foglalnak: 750 euró vagy annak megfelelő forintösszeg, a befizetésekor érvényes árfolyamon számítva. Jöjjen ökumenikus, felekezeteiket áthidaló közösségünkkel együtt Ön is oda, ahol Péter és Pál apostol is megfordult (ApCsel 28,17)!

Minden kérdésre részletes tájékoztatással szolgál telefonon vagy személyesen az Ökumenikus Tanulmányi Központ (1114 Bp., Bocskai út 15. III. 3.; tel./fax: 1/466-4790, 20/594-7918; e-mail: okumenik@freestart.hu) vagy Gimesi Zsuzsa szervező lelkész (70/508-7624; e-mail: ssngms@citromail.hu).

KÉSZÜLÜNK A NŐK VILÁGIMANAPIJÁRA – MÁRCIUS 6.

Pápuaföld európai szemmel

Lapunk múlt heti számában a Friedrich Yamowar lelkésszel készített interjúnk arra világított rá, hogyan látnak bennünket, európaiakat pápua testvéreink. Ígéretünkhöz híven most a Bálint családot faggatjuk arról, ők hogyan élték meg azt az 1995-től 1999-ig tartó négy évet, amikor missziói kiküldetésben Pápua Új-Guinea szokatlan, idegen kultúrájában éltek.

Külön pikantériája a velük készült interjúnak, hogy Zoltánnal és Beátával számítógépen, e-mailen keresztül „beszélgettünk”, hiszen a házaspár jelenleg Kenyában él. A vízmérnök férj a szomszédos Szomália vízrajzát térképezi föl, Beata, a feleség pedig az Evangelikus Külmisziói Egyesület önkéntes munkatársaként Nairobi nyomornegyedeiben szervezi az AIDS-árvák, az özvegyek, rászoruló betegek megsegítését.

Elsőként azt kértem tőlük, hogy hasonlítsák össze Kenya és Új-Guinea földrajzi fekvését.

– Érdekes, hogy ha Pápua Új-Guineából az Egenlítő mentén elindulnánk nyugati irányba, átszelve a Csendes-óceánt, megkerülve Borné és Szumátra szigetét, majd tovább haladnánk az Indiai-óceánon, szinte egyenesen Kenya partjaiba ütköznénk. Csakhogy itt egészen más trópusi tengerpart vár ránk! Itt pálmákat, gyönyörű – sok esetben telepített és öntözött – növényzetet, leandert, hibiszkuszt és más színpompás virágokat látunk. A tájba illő vendégházak, szállodák sora húzódik a part mentén. Pápua Új-Guineán ellenben az esőerdő áthatolhatatlan. A dzsungel sűrűjét csak az óriási kókusz- és kakaóültetvények és a néhány kunyhóból álló falvak szakítják meg. A dús, túlzott csapadékot kapó növényzet szünet nélkül leheli ki

magából a rothadás meleg, nehéz illatát. A fekete vulkáni homokban kíméletlen csipésű homoki bolhák hemzsegnék. A part menti falvak leg-többjében hosszú palló vezet a falu víz fölé épített, egyetlen WC-jéhez. Fényképen sokszor igazi trópusi paradicsom képét festik ezek a tájak, testközelben azonban tikkasztó, kemény, veszélyes helyek.

– Úgy tűnik, európai ember számára nehezen viselhető az ottani klíma.

– Pápua Új-Guinea óriási ország, ahol a trópusi tengerparttól a kopár hegycsúcsokig minden megtalálható. Mi a tengerparton éltünk négy évig. Itt évi ötezer milliméter eső

esett – Magyarország átlaga hat-hétszáz milliméter –, elvileg két év-szak volt, de valójában alig érez-tünk különbséget. Háromszázhat-vanöt nap szauna – így jellemezhet-nénk találóan az ottani éghajlatot. A pára és forróság elől nincs menekvés, a szekrényeket fűteni kell, hogy a ruhákat, fontos iratokat vagy a fényké-pezőgépet ne borítsa be a penész. Az ágynemű állandóan nedves, az em-

Pápua Új-Guinea – egy hegyi házban

ber bőre úgyszintén. Az első évben meg kellett küzdenünk az állandó fertőzésekkel, bőrproblémákkal, amelyek a helyi lakosokat sem kímélik, hiszen az ő életkörülményeik, szegényes táplálkozásuk még védtelenebbé teszi őket.

– A párán és a forráságon kívül volt más is, amit nehezen viselt el a család?

– Amire a legnehezebb szívvel gondolunk vissza a Pápua Új-Guineán eltöltött négy évünkből, az a rendkívül rossz közbiztonság. Ottlétünk során mindennaposak voltak a rablások, betörések, támadások, lövöldözések. Időnként a bűnözők eltorlaszolták az utakat, hogy könnyen kifoszthassák a gépkocsikat és a bennük ülő védtelen utasokat. Akadt olyan misszionárius család is, amely nem bírta ennek a feszültségét, és néhány hónap múlva hazament. A misszió odaérkezésünkkel picit hajókürtökkel látott el minket, hogy mindig tartsunk egyet a kezünk ügyében, és fülsiketítő hangjával ijesszük el a támadót, és kérjünk segítséget. Arról, hogy serdülő lányunk egyedül az utcára lépjen, szó sem lehetett, de még a boltban is szorosan a közlemben kellett maradnia, hogy ne zaklassák. Még most, évek múlva is azon kapom magam néha, hogy úgy szorítom magamhoz a kézitáskámat, hogy elzsibbad a karom... A négy év alatt huszonnégy alkalommal ért minket kár, valamiféle atrocitás, de hála Istennek egyikünkkel sem történt tragédia, személy szerint nem bántalmaztak bennünket.

– A városban élők szegénységén túl más is előidézhetette az erőszak ilyen fokú terjedését?

– Bizonyára hozzájárult ehhez az ország furcsa, de egyben meglehető-

sen korrupt társadalmi berendezkedése is. Ottlétünk során, a kilencvenes évek második felében a politikai életet a törzsi szokások és törvények uralták. A parlamenti képviselők között akadt írástudatlan ember, és a „wantok” – egy nyelvet beszélő – rendszer jellemző volt. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy az egy törzsből származók erősen összetartanak, és minden szinten kizárólagos kedvezményeket biztosítanak egymásnak, nem számít, kinek a kárára. A parlamenti választások idején kisebb törzsi háború zajlott, ilyenkor a városokban este nyolc után kijárási tilalom volt.

– Mindaz, amiről most hallottunk, bizony elrettentheti azokat, akiknek a fejében megfordult esetleg, hogy missziói szolgálatra jelentkezzenek Pápua Új-Guineába. Mit tanácsolnának nekik?

– Mindenkinnek magának kell vezetést kérnie az Úristentől, és úgy kell döntenie. Rá nem beszélhetünk senkit. Pápua Új-Guineán nem könnyű az élet a helyieknek sem, de az európai embernek még kevésbé. Néha úgy éreztük, majdnem lehetetlen „normális” életet élni, főleg az éghajlat és a közbiztonság miatt. Visszatekintve azonban mind a négyen – két gyermekünk velünk van e sorok fogalmazásakor – egyetértünk abban, hogy semmiért nem adnánk azt a négy évet, amelyet ott tölthettünk. Olyan bennszülött barátokra leltünk, akiknek a barátsága nélkül szegényebb lett volna az életünk. S, ha tudnánk, hogy egyikünket sem éri majd bántódás – mint ahogyan így is volt, Isten valóban minden vezetés bajtól megőrzött bennünket –, ma is ugyanúgy belevágnánk.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Új kezdet – reményekkel teli jövő

► **Dr. Miloš Klátik** elnök-püspökkel a szlovák–magyar püspöktalálkozó második napjának reggelén a Korona szálló kávézójában volt alkalmam az *Evangelikus Élet* és a Magyar Rádió *Evangelikus fél-órása* számára „közös” interjút készíteni. *Gulácsiné Fabulya Hilda*, a budapesti Rákóczi úti szlovák ajkú gyülekezet – a delegáció egyik vendéglátó közössége – lelkészőjének a szakszerű szinkrontolmácsolásával és *dr. Edita Skodovának*, a pozsonyi elnök-püspöki hivatal sajtóreferensének a jelenlétében oldott hangulatú beszélgetésnek lehettem részese.

– Elnök-püspök úr, *Pröhl* Gergely országos felügyelő „történelmi jelentőségűnek” nevezte ezt a találkozót a tegnapi, az Önök tiszteletére adott fogadáson – s kifejezte reményét is, hogy két szomszédos ország evangélikus püspökei között ez „mindennapossá válhat”. Hogyan fogadták a magyar püspöki kar Budapestre szóló meghívását?

– Nagy örömmel vettük az invitálást, és várakozásokkal telve készültünk a találkozóra. Az egyetlen megoldandó probléma csupán az volt, hogy alkalmas időpontot kellett találnunk – hiszen hat (!) püspöknek kellett összeegyeztet-

táltuk a magyarországi püspököket, akik elfogadták a meghívást, s a pozsonyi találkozó is fontos lépés volt a testvéri kapcsolatok építése terén. Mostani tárgyalásunk során szeretettel meghívtuk a magyarországi delegációt a 2010-ben tartandó zsolnai ünnepi zsinati ülésünkre – hiszen négyszáz éves évfordulót ünneplünk.

A jelenlegi budapesti tárgyalások napirendjén többek között szó volt ökumenikus kapcsolatokról, az egyház és az állam aktuális kérdéseiről mindkét országban, a magyarországi szlovák és a szlovákiai magyar evangélikus közösségek társadalomban elfoglalt helyéről, a két ország közötti egyházi információ-áramlás javításáról, a média-kapcsolatok élénkítésén és a testvérintézményeken keresztül egyaránt.

Fontos téma volt a szlovákiai magyar, illetve a magyarországi szlovák ajkú gyülekezetek pásztorolása. Az anyanyelven történő igehirdetés, igehallgatás érdekében például egy Dunaszerdahely melletti községbe nemrég neveztek ki magyarul tudó lelkipásztort, és Pozsonyban most iktattak be magyarul szolgáló lelkésznot, *Erika Hlačoková*t.

A teológiai képzés, ösztön-díj-lehetőség – a pozsonyi teológiai fakultásra magyar lelkészjelöltek mennek a szlovák nyelv elsajátítása végett –, az ifjúsági munka és a nem-

detésemben is szóltam erről, hiszen ez keresztény reménységünk is, és Isten megáldja ezeket a lépéseket.

Fontos és előremutató, hogy a dialógust a személyes kapcsolatok is segítik, erősítik. Két példát hadd említsek: *Fabulya Hilda* lelkészővel, akinek gyülekezetében tegnap vendégeskedtünk, évek óta baráti kapcsolatot ápolunk. *Gáncs Péter* püspök úrral pedig még mint nagytarcsai gyülekezeti lelkéssel egy nemzetközi konferencián találkoztam, jómagam akkor Petržalkán (*Pozsonyligetfalu – a szerk.*) szolgáltam lelkészként. Barátság szövődött közöttünk, s gyülekezeteink is így kerültek közel egymáshoz. Akkor még egyikünk sem gondolta, hogy püspökök leszünk – de az élet így adta. Ez a régebbi ismeretség most igen jó gyümölcsöket terem.

De a többi szomszédos ország evangélikus egyházaival is jó kapcsolatra törekszünk. Lengyelországgal és Ausztriával együttműködési megállapodást kötöttünk, Sziléziával folyamatban van, az ELCA-val – az Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyházzal – is kapcsolatot építünk, és most a budapesti tárgyaláson is ezt a folyamatot szeretnénk előmozdítani.

– Elnök-püspök úr, kérem, zárószóként értékelje, hogy ez a példaértékű magyar–szlovák püspöktalálkozó milyen üzenetet hordoz a társadalom számára.

– A tárgyalásokat tudatosan úgy készítettük elő, hogy nem szigorúan protokolláris találkozót, hanem őszinte, nyílt és a gyakorlati kérdésekre koncentrált, kötetlen hangulatú párbeszédet szeretnénk volna. Ennek jegyében nemcsak egyházdiplomáciai tárgyalást szerveztünk, hanem – a hivatalos tárgyalástól elkülönítve – egy kötetlenebb, közösségi jellegű fogadásra is hívtuk a szlovák és a magyar társadalmi és közélet világi és egyházi prominenseit, a szlovák nagykövetet, szlovák kisebbségi önkormányzatok vezetőit, országgyűlési képviselőket, a szlovákiai magyarok képviselőit. A hangsúly azonban a püspöki tárgyalásokon sem a „protokolláris hivatalosságon” volt. A fogadást adó *Pröhl* Gergely országos felügyelő ezt úgy fogalmazta meg, hogy bár ezt a püspöki találkozót „egyháztörténelmi jelentőségűnek” tartjuk, mégis az volna jó, ha teljesen hétköznapi lenne.

– Sikerült elérni ezt a kitűzött célt?

– Amíg olyan témák kerültek szóba, mint egyház és állam viszonya, ökumenikus kérdések, közös képviselő az egyházi világszervezetekben, addig ez viszonylag jól működött. A diplomáciai nyelv mezejei akkor kezdtek felülkerekedni, amikor a két egyház közötti kapcsolat konkrétumairól, akár a múlt kérdéseinek a feldolgozásáról, akár a

– Mindenekelőtt azt szeretném üzenni, hogy a békességre, a békés egymás mellett élésre kell törekednünk, s ebben itt Európában, az EU tagjaiként is nekünk, keresztényeknek kell példával elől járunk. Amikor a tavaly őszi sajnálatos dunaszerdahelyi eset történt, a szlovák és a magyar püspöki kar külön-külön nyilatkozat kiadásával reagált, ezzel kapcsolatban megfogalmaztuk álláspontunkat, az egymással szemben álló feleket békülésre hívták fel mindkét egyház vezetőit, egybehangzóan elítélve minden szélsőséges megnyilvánulást. Példát kell mutatunk nekünk, evangélikus keresztényeknek abban, hogy lehet másként is: krisztusi szeretetben, békességre törekedve, a szeretet és igazság szellemében élni.

■ KÖHÁTI DÓRA

Fontolva haladás

► **A február 11–12-én zajlott szlovák–magyar evangélikus egyházi csúcstalálkozó mérlegét magyar részről dr. Fabiny Tamás püspök vonta meg.**

– Püspök úr, mi motiválta Önöket, hogy magyarországi látogatásra hívják meg a szlovák evangélikus egyházvezetést?

– Az elmúlt időszakban több nemzetközi fórumon, konferencián is volt alkalmunk találkozni szlovák püspök testvéreinkkel. Bennem

jelen együttműködési lehetőségeiről kellett volna beszélni. A múlt még mindig nagy súllyal nehezedik rá a két ország kapcsolatára, és ezt az alapotot még nem sikerült meghaladni.

– Milyen konkrét kérdések kerültek szóba a tárgyaláson, és milyen eredmények születtek?

– Vegyes a kép. A média-kapcsolatok terén örömmel említhető, hogy egyházaink internetes portáljainak szerkesztői rendszeres munkakapcsolatban lesznek, és híreket közvetítenek egymásnak. Mi szorgalmaztuk az előrelé-

FOTO: SMIDELIUSZ ANDRÁS

Megbeszélés a Déli Egyházkerület Püspöki Hivatalában

merült fel a gondolat, hogy hazánkba invitáljuk a szomszédos egyház püspökeit a közös ügyeinket érintő kérdések minél hatékonyabb megtárgyalása érdekében és a rendszeres munkakapcsolat reményében: egy egyeztetési sorozat első állomásának szántuk ezt a találkozót.

– Milyen jelleggel és fő hangsúlyokkal készítették elő a tanácskozást?

– A tárgyalásokat tudatosan úgy készítettük elő, hogy nem szigorúan protokolláris találkozót, hanem őszinte, nyílt és a gyakorlati kérdésekre koncentrált, kötetlen hangulatú párbeszédet szeretnénk volna. Ennek jegyében nemcsak egyházdiplomáciai tárgyalást szerveztünk, hanem – a hivatalos tárgyalástól elkülönítve – egy kötetlenebb, közösségi jellegű fogadásra is hívtuk a szlovák és a magyar társadalmi és közélet világi és egyházi prominenseit, a szlovák nagykövetet, szlovák kisebbségi önkormányzatok vezetőit, országgyűlési képviselőket, a szlovákiai magyarok képviselőit. A hangsúly azonban a püspöki tárgyalásokon sem a „protokolláris hivatalosságon” volt. A fogadást adó *Pröhl* Gergely országos felügyelő ezt úgy fogalmazta meg, hogy bár ezt a püspöki találkozót „egyháztörténelmi jelentőségűnek” tartjuk, mégis az volna jó, ha teljesen hétköznapi lenne.

– Sikerült elérni ezt a kitűzött célt?

– Amíg olyan témák kerültek szóba, mint egyház és állam viszonya, ökumenikus kérdések, közös képviselő az egyházi világszervezetekben, addig ez viszonylag jól működött. A diplomáciai nyelv mezejei akkor kezdtek felülkerekedni, amikor a két egyház közötti kapcsolat konkrétumairól, akár a múlt kérdéseinek a feldolgozásáról, akár a

pést az írott sajtó terén is. Örömmel mutattuk szlovák kollégáinknak az *Evangelikus Élet* lapszámain, amelyekben évente többször jelenik meg szlovák nyelvű oldal, esetenként egy-egy szlovák nyelvű cikk is. A szimmetria jegyében azt kértük, mozdítsák elő annak az ügyét, hogy az ő egyházuk hetilapjában is jelenhessenek meg magyar nyelvű írások. Erre egyelőre nem kaptunk ígéretet.

Ahogy arra a felvetésre sem, hogy a nálunk működő szlovák lelkigondozói szolgálat mintájára az ottani egyházban is létre lehetne hozni a magyar nyelvű szolgálatot végző lelkészek hasonló hálózatát.

A harmadik nagy terület, amelynek kapcsán valós igényre épülő konkrét kérést fogalmaztunk meg, a magyar nyelvű hittankönyvek ügye. Azt az elutasító választ kaptuk, hogy Szlovákiában szigorú állami rendelkezések szabályozzák, milyen tankönyvekből lehet tanítani. Mi azonban nem az állami, csak a gyülekezeti hitoktatást szeretnénk ellátni megfelelő magyar kiadványokkal. Elmondtuk, hogy a liturgiai jó rend érdekében küldenénk szívesen *Agendát* és énekeskönyveket a magyar istentiszteletek tartására. A szlovák püspökök válaszaikban érezhetően nem tudtak számunkra biztató dolgokat megfogalmazni. A Magyar Evangélikus Konferencia működésével kapcsolatban pedig olyan bizalmatlanságot éreztünk, amelyre az elmúlt két és fél év eseményei szerintünk egyáltalán nem szolgáltak rá.

– Úgy tűnik, a magyar fél által felvetett kérdésekről zömmel sikertelenül tárgyaltak...

– Ezek a kérdések szerencsére még nem zárultak le. Továbbra is készek vagyunk bármilyen kérdéssről őszintén beszélni, igény esetén a szüksé-

ges tájékoztatást megadni. Bízunk abban, hogy szlovák püspök testvéreink a megfelelő egyházvezetői fórumaikon felvetik ezeket a problémákat, és elősegítik a feladatok megnyugtató megoldását. Hivatalos testületi felhatalmazás hiányában talán nem akartak felelőtlen ígéreteket tenni.

– Elhangzottak-e a tárgyaláson szlovák részről megfogalmazott kérések?

– A szlovák evangélikusok régóta szeretnék, ha a Deák téren emléktáblát állíttatának *Ján Kollár* evangélikus lelkésznek. Az országos presbitériumban mi hoztunk egy határozatot, amely szerint a tábla elhelyezését kívánatosnak tartjuk. A Deák téri elhelyezéssel a helyi gyülekezet jelenleg nem ért egyet, mondván, hogy olyan lelkészek sem kaptak külön emléktáblát, mint *Székács József* vagy *Ordass Lajos*. De keressük a megoldást.

A másik kérdés a Rákóczi úti egykori szlovák templom mai helyzetét érintette. Részünkről igyekeztünk egyértelművé tenni: nekünk is fáj, hogy az egyház állami nyomásra a szocializmus idején eladta az ingatlant, de még ha vissza is kerülne egyházi tulajdonba, a felújítás és fenntartás költsége sajnos messze meghaladná az egyház anyagi teherbíró képességét.

– Püspök úr, a tavaly nyáron rendezett pozsonyi találkozó után úgy fogalmazott: a két egyház közötti viszonyban megtörtént az áttörés. Ehhez képest hogyan értékelhető a mostani tárgyalás?

– A két egyházvezetés kapcsolataiban a biztató kezdetek után nem történt visszalépés, de sajnos jelentős előrelépésről sem számolhatok be. Amilyen fontolva haladás tanúi vagyunk. Vannak reményeltő jelei a kapcsolatok jövőbeli kibontakozásának és elmélyülésének, a bizalom erősödésének. Továbbra is szorgalmazzuk a már meglévő és új testvér-gyülekezeti és testvériskolai kapcsolatokat, az ösztön-díjas cserediákprogramokat, valamint évente két szlovák lelkész maganyelv-tanulásának biztosítását.

Úgy tűnik, nem jutottunk még el odáig, hogy közös ügyeink konkrét kérdéseinek megoldásában olyan nagy lépéssel haladjunk előre, mint amilyeneket kezdeti lelkesedésben reálisnak gondoltam. Történelmi tehertereleink miatt ezek a kényes kérdések több időt és türelmet, nagyobb körültekintést igényelnek. A mostani friss tapasztalatok alapján hosszabb tárgyalássorozatra kell berendezkedni. Erre a magam részéről változatlanul készen állok. Ezért is utazom napokon belül Szlovákiába: *Lackner Pál* egyháztörténésszel, tábori püspök testvéremmel örömmel veszek részt a keleti egyházkerület Poprád mellett tartandó lelkészkonferenciáján, amelynek témája a 20. század első felének egyháztörténete.

■ PETRI GÁBOR

FOTO: BOLLA ZSUZSANNA

Dr. Miloš Klátik, Milan Krivda és Slavomír Sabol a Deák téri Evangélikus Országos Múzeumban tartott sajtótájékoztatón

nie a naptárát. De szerencsére ez az akadály is elhárult, s ezt a februári két napot sikerült mindannyiunknak szabaddá tennünk. Nagy jelentőségűnek érezzük a találkozót, hiszen most először kerül sor ilyen fontos témát érintő, a két ország teljes evangélikus püspöki karának részvételével zajló találkozóra.

– A tegnapi tárgyalás eredményességéről mit mondhat elnök-püspök úr? Ittész János elnök-püspök a sajtótájékoztatón rámutatott: „új kapcsolatrendszer kezdetén, egyben a kommunikáció új lehetőségei előtt” állunk.

– Valóban. Az új kapcsolatrendszer és kommunikáció egyben új embereket is jelent, hiszen az elmúlt évek során megújult a két ország püspöki kara. A püspöki beiktatásokra nyitott szívvel invi-

zetközi síkon való együttműködés is szerepelt a tárgyalások napirendjén.

Reménységgel tekintek a két ország közötti jövőbeli gyümölcsöző kapcsolatra, annak konkrét eredményeire. E közel kétnapos eszmecsere során megtörténtek az előkészületek a jövőbeli megállapodásokra.

– „A keresztény hit átlépi az országhatárokat, Krisztus szeretete összeköti Európát” – fogalmazott püspök úr Pozsonyban 2008 júniusában, a keresztények találkozóján. Milyen esélyeink vannak, mit tegyünk mi, evangélikusok a határok el-tüntetése érdekében?

– Az Európai Unióban el-tűntek az országhatárok, együtt vagyunk Európában. Ez a tény segíti a kommunikációt. Nyitnunk kell egymás felé, ahogyan tegnap este az igehir-

Hinni és érteni

Fabiny Tibor válogatott egyházi publicisztikái kötetben

► **Elveszett nemzedékben és Mai hitvallásom** című írása a könyv utolsó lapjain a szerzőt mint embert hozza közelebb az olvasókhoz, a cikkek többsége pedig a tudós munkájába enged betekintést. **Dr. Fabiny Tibor** irodalomtörténész, világi teológus, tanszékvezető egyetemi tanár, presbiter és egyházmegyei felügyelő **Hívő megértés – Válogatott egyházi publicisztika** című kötetében – amelyet az általa alapított Hermeneutikai Kutatóközpont adott ki – az egyházi sajtóban 1999 és 2008 között megjelent írásait szedte csokorba.

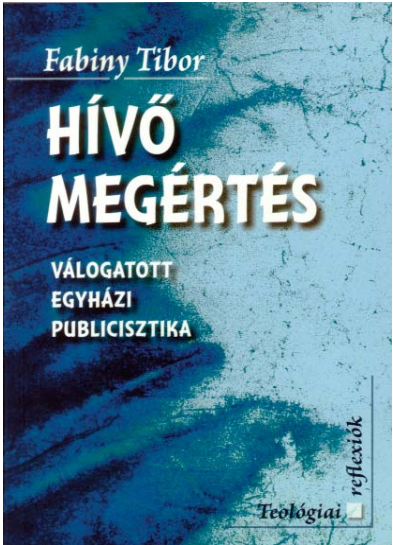
A *Fabiny* név bizonyára ismerősen cseng az *Evangélikus Élet* olvasói számára is. Nemcsak a szerző édesapja, néhai *idősebb dr. Fabiny Tibor* egyháztörténész vagy *Fabiny Tibor* testvére, *dr. Fabiny Tamás* püspök miatt, hanem a „saját jogán” is, hiszen ő is rendszeresen publikál lapunk hasábjain. Legutóbb kötetbe rendezett írásainak többsége is itt volt olvasható első ízben.

A szerző egyházi, teológiai, irodalmi kérdéseket boncolgat tudományos alaposággal, öt fejezetbe (*Hívő megértés; Hittudomány – és az angolszász világ; Egyház, közelmúlt és újjászületés; Megbékélés és a keresztyén közösség; Drámai keresztyénység*) rendezve cikkeit.

Az előszót követő első írás az *Ami változik és ami/Aki örök a Szentírásban* címet viseli, bizonynyal nem véletlenül. Mert itt kiviláglik, hogy *Fabiny Tibor* szemében az Istenhez, ígéhez, hithez és egyházhoz való hűség evidens, amikor teológiai és egyházi kérdéseket elemez. Sorai jól tükrözik a paradoxont: a felekezeti hűséget és ugyanakkor az ökumenikus nyitottságot.

A keresztyénység, a hit a szerző számára „nemcsak felismerés, megismerési eszköz, hanem cselekedet, azaz követés is” (5. o.); gondolatai e gyakorlatban megélt követést tükrözik, és egyfajta pályaképet is nyújtanak. Mert az írások gyakorta tudósítások, amelyek egy-egy konferencián való részvétele nyomán születtek. Olvasóként így pillanthatunk be tudományos pályafutásába, fedezhetjük fel sokoldalúságát teológiai, irodalmi vagy egyháztörténeti kérdéseket illetően. A könyvet lapozva

megismerhetjük egy-egy amerikai vagy épp hazai témával kapcsolatos véleményét, és új információkhoz juthatunk olyan, a szélesebb közönség előtt kevésbé ismert személyekről vagy témákról, mint például *John Milton*, az amishok vagy *Søren Kierkegaard*.

A professzor könyvének egyik fontos erénye az igényesség és alaposág. Dolgozatainak másik lényeges eleme a néhol már szinte kíméletlen őszinteség; nyíltan szól az egyházi közelmúlt „kényes” kérdéseiről, megismertette olvasóit a maga látásmódjával (például: *Egyház és politika, egyház és közélet; A négyszáz éves történelem legnehezebb évtizedei; Ötven és huszonöt éve történt – hogyan?*).

Írásaiban az egyházunk életével, történelmével, próbatételeivel kapcsolatos kérdések mellett kitér a személyes kegyességben jelentkező néhány fontos problémára is (*A kételkedés Isten embereinek életében; Polgárkeresztyénység, drámai keresztyénység*).

Könyvről összességében elmondhatjuk, hogy nem könnyű, esti olvasmány, ám megéri a fáradságot, mert tanít és elgondolkodtat.

■ G. Zs.

Fabiny Tibor: Hívő megértés – Válogatott egyházi publicisztika. Hermeneutikai Kutatóközpont, Budapest, 2008. Ára 1500 forint. Megvásárolható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.), a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.), illetve megrendelhető a kutatóközponttól (1088 Budapest, Reviczky u. 4/a.; tel.: 1/483-2935; e-mail: hermeneutika.btk@kre.hu).

A Luther Kiadó tisztelettel meghívja Önt az 1987 és 2006 között épült magyarországi evangélikus templomokról készült,

Új evangélikus templomok

című könyvének bemutatójára.

A kötetet ismerteti:

Cságyoly Ferenc DLA Kossuth-díjas építész, egyetemi tanár. A könyvbemutató kapcsán **dr. Harmati Béla** és **D. Szebik Imre** nyugalmazott püspökökkel beszélget **dr. Fabiny Tamás** püspök.

Időpont, helyszín: 2009. február 26. 17 órától, budahegyvidéki evangélikus templom (1123 Budapest, Kék Golyó utca 17.).

www.lutherkiado.hu

Mózesről a pillanat művészetével

Az égő csipkebokor előtt térdelő férfi két karját felfelé emeli. A bokor tüzes színei, a térdelő mozdulata drámai pillanatot idéznek: Mózes megszólítja az Ur! A kép *Réti Zoltán* alkotása, a művész *Madách Imre Mózes* című művéhez készített akvarelljeinek egyike.

Mózes az emberiség történetének, a Biblia világának nagy alakja; személyisége, szerepe asszociációk sorát kelti föl az olvasóban, a nézőben. *Madách* 1861-ben elkészült műve allegorikus értelmet hordozó, magyar hazafias dráma. Az 1848-as forradalom tanulságai tartást adtak népünknek, célt és hitet a jövőnek. Ha elbukott is a szabadságharc, megdicsőülve élte meg a magyarság.

A drámaíró és a festőművész egyaránt Nógrád megye szülőtte. Az ábrázolt tájak, emberek, az Ipoly menti környezet, nógrádi karakterek gyakran felismerhetők a képeken. *Réti Zoltán Mózes* című, huszonnyolc lapból álló sorozata személyes élmények, látomások nyomán készült; a 20. század mőzesi konfliktusait sűríti képpé. Illuztrációinak éppen az az értékük, hogy nem fordítják át a kép nyelvére a szavakban megfogalmazott tartalmat.

Kifejezési eszköze a festés egyik technikailag legnehezebb ága, az akvarell. *Réti Zoltán* az akvarellművészet kiemelkedő alakja. A technika minden fajtáját ismeri. Az akvarell vizes fes-

téssel nedves papírosra igen gyorsan készülő festési mód, javítani nem lehet! A pillanat művészetének is nevezik, s nem véletlen, hogy olyan művész kezében lesz élő és izgalmas, aki

megérzi az emberi lélek belső rejteteit. A művész látni engedi zenei múltját, értő érdeklődését a lírai érzélemmel telített akvarellekben. A tradícióhoz kötődés és a kortárs művészet kifejezőeszközei jól megférnek egymással. A *Mózes* című akvarellsorozat kiemelkedő alkotás.

Az irodalmi műről írta *Keresztury Dezső*: „Tele vannak komoly aktuális vonatkozással a dráma mondanivalói is: közösség és vezéregyniség, jövő és hagyomány, szabadság

és áldozat, törvény és önös én, eszme és tulajdon, erőszkas elnyomás és önként vállalt fegyelem viszonyáról és annyi mindenről még!”

A sorozat két lapján Mózes portréját drámai feszültséggel ábrázolja: az ember eggyé válik az isteni törvénnyel. A két kőtáblán lévő *Tízparancsolatot* tartó alakjának küldetését a művész kékecsszürkés színekkel erősíti. S a másik: az a Mózes, aki a negyvenévi vándorlás végén tudja már, hogy ő nem juthat be Kánaánba, az ígért földjére. Az idős ember szomorú, de nem elkeseredett. Látja az isteni parancs beteljesedését, és a felénk forduló arc szemében tükröződik Kánaán földje – vagy talán a nógrádi táj?

Réti Zoltán akvarellsorozata könyvben is megjelent. Méltóképpen idézi meg a Szentírást és *Madách Imre* zsenialitását, s gazdagítja a *Madách* művet gondolataival, tehetségeivel, a képzőművészet eszközeivel.

Köszönet a művésznek és a könyv megjelenését segítő támogatóknak.

■ POLGÁR RÓZSA

Réti Zoltán akvarelljei Madách Imre Mózeséhez. Szerkesztette Zászkaliczky Szusanna, 2008. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is. Ára 2900 forint.

HIRDETÉS

Asztali beszélgetések

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány a Pilinszky János irodalmi kávéházzal együttműködve szeretettel hívja az érdeklődőket következő disputájára. Meghívott beszélgetőpartnerek: *Csepregi András* teológus, lelkész és *Spiró György* író. Téma: *Mindenkinek van egy üzenete*. Időpont: február 24., kedd, 18 óra. Helyszín: Pilinszky János irodalmi kávéház, Budapest V., Váci utca 33. A rendezvény ingyenes!

HIRDETÉS

Pályázat – Békéscsaba

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma pályázatot hirdet *intézményvezetői* állás betöltésére.

Meghirdetett munkahely: Békéscsabai Evangélikus Gimnázium, Művészeti Szakközépiskola, Kollégium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, 5600 Békéscsaba, Szeberényi tér 2.

Képesítési és egyéb feltételek a Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási intézményeiről szóló törvénynek megfelelően: egyetemi szintű pedagógus-oklevél; legalább öt éves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat vagy evangélikus lelkészi végzettséget igazoló oklevél és legalább öt éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatói gyakorlat; evangélikus vallás; a jelentkező öt éve megfelel az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció; lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb: az állás elfoglalásának ideje: július 1. A megbízás hatéves időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje: *február 26.* A pályázat elbírálásának határideje: *május 28.* Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat(ok) hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől, lelkész esetében az illetékes püspöktől, a konfirmációi emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási és Iskolai Osztály, 1085 Budapest, Üllői út 24., *Mihályi Zoltán*-né osztályvezető, tel.: 1/429-2035.

A pályázat címezése: Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda, Mihályi Zoltánné, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra – az intézmény megjelölésével együtt – írják rá: „Igazgatói pályázat”.

HIRDETÉS

Pályázat – Budapest, Rózsák tere

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma pályázatot hirdet *intézményvezetői* állás betöltésére.

Meghirdetett munkahely: a Magyarországi Evangélikus Egyház Budapesti Kollégiuma, 1074 Budapest, Rózsák tere 1.

Képesítési és egyéb feltételek a Magyarországi Evangélikus Egyház közoktatási intézményeiről szóló törvénynek megfelelően: egyetemi vagy főiskolai szintű pedagógus-oklevél; legalább öt éves pedagógusi vagy egyetemi oktatói gyakorlat vagy evangélikus lelkészi végzettséget igazoló oklevél és legalább öt éves, közoktatási intézményben szerzett oktatói, hitoktatói gyakorlat; evangélikus vallás; a pályázó öt éve megfelel az egyházközségi tagság feltételeinek; konfirmáció; lelkészi ajánlás.

Juttatások, illetmény, pótlék, egyéb: az állás elfoglalásának ideje: július 1. A megbízás hatéves időtartamra szól. A pályázat benyújtásának határideje: *február 26.* A pályázat elbírálásának határideje: *május 28.* Juttatások a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvénynek megfelelően.

A pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó jelenlegi munkahelyét, beosztását, önéletrajzát, részletes szakmai életrajzát, az intézmény vezetésére vonatkozó szakmai programját, szakmai helyzetelemzésre épülő fejlesztési elképzelését.

A pályázathoz mellékelni kell a pályázati feltételekben előírtak teljesüléséről szóló igazolásokat: a legmagasabb iskolai végzettségét igazoló irat(ok) hiteles másolatát, érvényes erkölcsi bizonyítványt, lelkészi ajánlást a pályázó gyülekezeti lelkészétől, lelkész esetében az illetékes püspöktől, a konfirmációi emléklap hiteles másolatát vagy a konfirmáció igazolását.

Felvilágosítás a részletes pályázati feltételekről: Magyarországi Evangélikus Egyház Oktatási és Iskolai Osztály, 1085 Budapest, Üllői út 24., *Mihályi Zoltán*-né osztályvezető, tel.: 1/429-2035.

A pályázat címezése: Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Iroda, Mihályi Zoltánné, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra – az intézmény megjelölésével együtt – írják rá: „Igazgatói pályázat”.

Színes körmök

Kisebb vita alakult ki a szülői értekezleten. A tanárnő ugyanis szelíden és igazán finoman megkérte a szülőket, ne engedjék meg a hat-nyolc (!) éves kislányoknak, hogy kilakkozott körrömmel jöjjenek iskolába.

A szülők többsége egyetértett a pedagógussal, de volt, aki morgolódtott. Személyes szabadságra, személyiségi jogokra hivatkoztak, sőt akadt, aki egyenesen az emberi szabadságjogok említésére ragadtatta magát. Az egyik anyuka pedig képtelen volt megérteni, elfogadni, hogy a lakkozott köröm kommunikációs tartalma túlmutat a mellő végtagok szarusodott végeinek acetonsal festéssel történő díszítő festésén.

Hiszen ez is – csakúgy, mint minden más tudatos cselekedetünk – üzenetet hordoz. Színével, formájával, méretével tulajdonosa egyéniségéről hivatott tájékoztatni, de egyediségével egyszersmind meg is különbözteti viselőjét mindenki mástól. Ugyanakkor díszítő funkciója is van, amennyiben kiemeli a gondozott női kéz szépségét, felkelti a figyelmet, és ráirányítja a tekintetet az amúgy is szebbik nemre.

Mindez elfogadható nagyobb lányoknál, felnőtteknél, és természetes a párkeresés korában, helyzetében lévő ifjú hölgyeknél. De nem való még az éppen cseperedésnek indult palántáknak. Hiszen ami helyénvaló a párválasztás idején, nem fogadható el, sőt adott esetben kifejezetten káros lehet az ifjabbaknak. Kommunikálniuk még korai lenne vele, feldíszítve iskolába járni pedig szükségtelen. Mert nekik ebben a korban nem a külcsnre kellene összpontosítaniuk, amely a szemnek szól, s a felszínről tanulskodik. Sokkal fontosabb, hogy az írás-olvasás elsajátításának idején

megtanulják megkülönböztetni az igazi és a hamis értékeket, felismer- ni a külső csillogás és a belső értékek közötti, sokszor áthidalhatatlan szakadékot. Így hát aligha annak kell a legfontosabbnak lennie, hogy külse-jükkel kitűnjenek osztálytársaik kö-zül, versenybe, rivalizálásba is kény- szerítve ezzel egymást.

Egyszer neked, máskor nekem, vagyis egyszer te, máskor én – aktu-alizálhatnánk a népi bölcseletet. Hi-szen hányszor vagyunk mi is úgy, hogy nem értjük meg világosan valaminek a lényegét, ahogy említett szülőtár-sunk is járt az értekezleten. Nem akarjuk, esetleg nem tudjuk meglát-ni, elfogadni az Úr akaratát. Nem né-zünk a dolgok mélyére, hanem meg-elégszünk a felszínnel, a csillogó kül-sővel. Úgy csinálunk, mintha segíte-nénk, pedig csak le akarunk tudni va-lamit; úgy teszünk, mintha jól ten-nénk, pedig csak szaba-dulni akarunk a fel-adattól; el-hisszük, el-hitetjük, hogy hívók vagyunk, pe-dig csak a va-sár-n a p i kereszté-nyek életét él-jük. S úgy teszünk, mintha meghallanánk az igazságot, miközben becsap-juk magunkat.

Pedig nem lehetetlen alapvetően nem csak a külsőségekre figyel-ve, tartalmasabban élni. Jó kezdet, ha

megértjük, elfogadjuk az állítást: nem az élet hossza, hanem a mélysége, a tartalma a lényeges. A következő lé-pés pedig az lehet, ha elkezdünk egy kicsit jobban figyelni egymásra, a körülöttünk levőkre. Ha észre vesszük a jót és a rosszat, és merjük szóvá is tenni. S ha rászánjuk magunkat a se-gítségre akkor is, ha előre látható, hogy nem fog belőle előnyünk származni. A legfontosabb azonban mégiscsak az lenne, hogy ne csak magunk köré, de fölfelé is figyeljünk, keressük, olvassuk, hallgassuk, értsük meg és fogadjuk be Teremtőnk szavát.

Nehéz helyzeteken, országunk mos-tani nehéz időszakán csak úgy lehe-tünk úrrá, ha szorosabbra zárják so-raikat, jobban összetartanak azok, akiket egy időben egy helyre rendelt az Úr. Védjük meg tehát együtt a korszel-lem diktálta múltó divat ártó hatása-itól a ránk bízott csemetéket, és vigyáz-

zunk rájuk, hogy tiszták maradhassanak testi, lelki és szellemi érte-lemben egyaránt! Köz-ben pedig törekedjünk rá, hogy megértsük, he-lyesen értsük azt, ami nekünk, rólunk szól.

■ GYARMATI GÁBOR

HETI ÚTRAVALÓ

Jézus így szólt hozzájuk: „Most felme-gyünk Jeruzsálembe, és az Emberfi-án beteljesedik mindaz, amit a pró-féták megírtak.” (Lk 18,31)

Ötvened hetében az *Útmutató* reg-geli és heti igéi a keresztt felé induló Jézust állítják eléink, és tanítást adnak a böjt lényegéről, hogy így eljussunk a bűn vakságából Isten műveinek látására. „*Áldott legyen az Úr neve örök-kön-örökké, mert övé a bölcsesség és az erő*” (Dán 2,20; LK) Kérjük: „*Légy né-kem köszálom, én Istenem!*” (GyLK 691) Az Úr Jézus először szólt nyíltan tanítványainak küldetéséről e „négy kell” igében: „*...az Emberfiának sokat kell szenvednie, és el kell vettetnie a vénektől, a főpapoktól és az írástudók-tól, és meg kell öletnie, de harmadnapon fel kell támadnia.*” Luther szerint: „Bizony, hatalmas és csodálatos dolog is az, hogy az ember Fia önként, jó-szántából keresztre megy értünk, betölteni az írásokat. Titok ez, és az is ma-rad” Jézus az öt hallgató sokaság elé tárta követése előfeltételét: „*Ha vala-ki énutánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztjét, és köves-sen engem.*” (Mk 8,31.34) Miként vagyunk mi erre képesek? Csak ha Isten sze-retete él bennünk; és mivel „*Isten szeretet*” (lásd 1Jn 4,8 és 4,16), „*a szeretet soha el nem múlik!*” Minden kegyelmi ajándék el fog törölteni; a hit látás-sá lesz; a remény beteljesül, s megmarad a legnagyobb: a szeretet (1Kor 13,8.13). „*Szeressétek az Urat, ti hívei mind!*” Esto mihi – légy nekem „*erős kösziklám, erős váram, segíts rajtam, Istenem*” (Zsolt 31,24.3)! Jézus üzenete Heródes-nek: harmadnap bevezgi küldetését, feltámad, és felmegy a mennybe. És hoz-záteszi: „*...nem láttok addig engem, míg el nem jön az az idő, amikor ezt mond-játok: Áldott, aki jön az Úr nevében!*” (Lk 13,32.35) Húshagyókedden Jézus így tanít a böjtről: „*Rávehetnétek-e a násznépet, hogy böjtöljön, amíg velük van a vőlegény? De jönnek majd napok, amikor elvétetik tőlük a vőlegény, ak-kor azokban a napokban böjtölni fognak.*” (Lk 5,34–35) Hamvazószerdától nagy-szombatig tart – a vasárnapok kivételével – a negyvennapos böjti idő. Urunk figyelmeztet: „*...böjtölésedet ne az emberek lássák, hanem Atyád, aki (...) meg-fizet neked.*” Titkos böjtünk nem érdemszerző cselekedet, ám örök kincsünk Isten írott és testté lett Igéje. „*Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.*” (Mt 6,18.21) Zakariášhoz szólt az Úr igéje: „*...az én kedvemért tartottatok-e böjtöt?*” „*Igazságos ítéletet hozzatok, szeretettel és irgalmasan bánjatok egy-mással!*” (Zak 7,5.9) Jézus egylényegű az Atyával, s önkijelentése is az övé: én vagyok! Ezt átfogó értelemben háromszor mondja ő, aki az Atyától jön, s az Atyához megy, „*mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok bű-neitekben*” (Jn 8,24; 8,28; 13,19)! Bélsaccar nem böjtölt, nem hitt a felséges Istenben, sőt fölé helyezte magát: bálvány isteneket imádot. De „*számba vet-te Isten királyságodat*”; „*megmért téged mérlegen, és könnyűnek talált*”; „*fel-osztotta királyságodat*” (Dán 5,26–28)! Ó, jaj, „mérlegeden, örök Urunk, / Mind könnyűnek találtatunk. / Igazságod mérlegére / Hulljon Jézus drága vére!” (EÉ 524,2)

■ GARAI ANDRÁS

■ KOSZTOLÁNYI DEZSŐ

Gyermekkoromban még angol–búr háborút játszottunk. Az egyik fél volt a „maroknyi szabadságszerető” búr nép, a másik az angol, a „zsarnok”, aki lábbal tiporja a hősöket.

Egy vasárnap, minekelőtte temp-lomba mentünk volna, az osztályban gyülekeztünk. Akkor is kitört az an-gol–búr háború.

Általán mindenki búr akart len-ni. Az erősek, a markosok, az erő-szakosak azonnal kinevezték magu-kat búr fölkelőkké, harcosokat tobo-roztak zászlójuk alá, s az a néhány fiú, aki tétovázott, elmélázott, a gyöngé és csenevész, a természeti ki-választódás és a többség rémuralma folytán, angol lett. Nekem is több-nyire ez a szerep jutott. Ezt annak idején váltig szégyelltem. Nem is mertem bevallani senkinek. Csak most beszélem el, miután időközben sikerült tájékozódnom, hogy nem is olyan roppant szégyen ahhoz a nép-hez tartozni, mely megteremtette a szabadelvűséget, a világkereskedel-met, és olyan férfiakat ajándékozott a világnak, mint Hume, Newton és Shakespeare. Hogy a búrok mit műveltek azalatt, arról nincs tudó-másom.

Aztán az iskolai viadalokban a harc eshetősége olyan volt, hogy több hősiség kellett angolnak lenni, mint búrnak. Az arány itt tudniillik teljesen megfordítódott. A „marok-nyi szabadságszerető” nép basásko-dott, püfölte-pofozta az angolokat, gyomrozta a zsarnokokat, akik sze-gények már az első pillanatban a földön hevertek.

Én is így feküdtem lenn a tanterem padlóján, fölöttem egy csomó vastag

kamasztesttel, mely mozgó, izgatott rétegben helyezkedett fölém.

Egyszerre nyílt az ajtó. Latintaná-runk nyitott be, az osztályfőnökünk. Papok tanítottak bennünket, derék, tudós papok, akik mind testi, mind lelki jóvoltunkra atyai szeretettel ügyeltek.

Latintanárom különösen szigorú volt. Megkövetelte, hogy még ál-munkban is elfűjjuk a rendhagyó igéket, és jaj volt annak, aki valamit elvétett. Ezt gonosztevőnek nevezte. Nem türelmetlenségből vagy elva-kultságból. Belül, a lelke mélyén va-lóban meg volt győződve, hogy aki nem szereti a latin nyelvet, és nem hordja szívén a rendhagyó igék ügyét, az a társadalom szemete, gonoszte-vő és hazaáruló.

Amikor ő feltűnt az ajtó keretében, az ellenségek, akik az imént még oly ádáz küzdelemben gabalyodtak össze, a megegyezés minden reménye nél-kül, hirtelen békét kötöttek. Ki-ki a helyére ugrott. Én tápászkodtam fel utoljára, mert legalul kerültem.

Nem szólt semmit. Gúnyosan a fe-jét csóválta, rosszallóan pillantott utánam, amint hajlongva padomba sompolyogtam.

Csak a mise alatt vettem észre, hogy új tavaszi ruhám, melyet ezen a napon vettem föl először, elszakadt. Kabátom alján egy elég nagy hasadás tátongott.

Tudtam, hogy mit jelent ez. Apám, ha meglátja otthon, elnadrágol. Egy-előre tenyereimet szorítottam rá, mint valami sebre, hogy gyógyuljon.

Öreg pap

De mihelyt levettem róla a tenyere-met, a súlyosan sérült beteg kelme le-fittyent. A seb gyógyíthatatlannak mutatkozott.

Mise után a kápolna alatt ott állt a latintanárom.

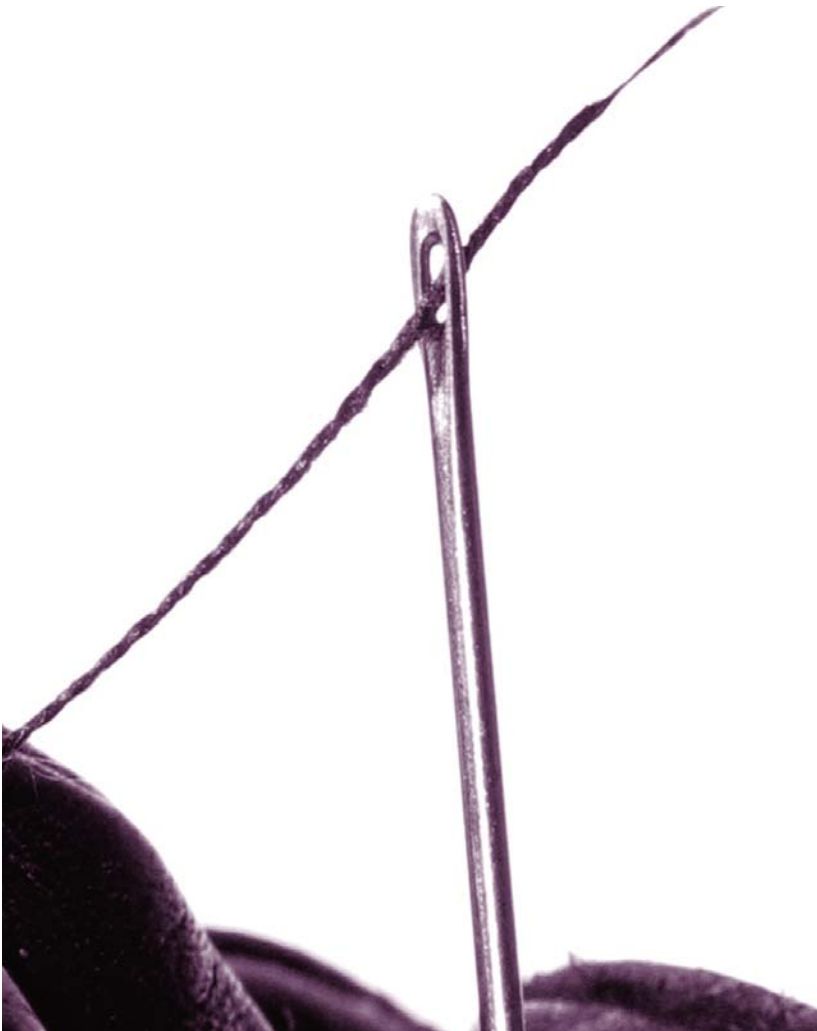
– Miért sírsz? – kérdezte keményen.

– Eltépték – hebegtem, és mutat-tam.

– No lásd – bólintott –, megérde-meltem, haszontalan.

Nézte a kabátom, valamin tűnő-dött, így szólt:

– Gyere velem.

Mentem a hosszú, sötét folyosón utána. A folyosó végén volt a cellá-ja. Kinyitotta az ajtót egy nagy kulccsal. Szűk kis cella volt. A vasrá-csos ablakon virágcserepek álltak. Fe-kete nedvességfoltok ütköztek ki a sárga falon. A falon csak feszület ló-gott meg egy Szűz Mária-kép.

– Vesd le a kabátod – paran-csolta.

Fogalmam se volt, mi következik ezután. Azt hittem, hogy elkobozza a kabátomat, és mint bűnjelet átad-ja az igazgatónak, vagy valami bor-zalmas fegyelmi eljárás következik, beláthatatlan következményekkel. Némán levettettem a kabátom. Ő át-vette némán.

Az ablak mellé ült. Ott kihúzott egy fiókot, abban hosszan-hosszan keresgált. Föltette a pápaszemét.

Tűt vett elő, cérnát, foldozófát. Nyálazta a cérnát. Bandzsítva tra-fálgatta vele a tű fokát. Végre be-fűzött, varrni kezdett. Varrta a ka-bátom.

A magányos férfiak gyakorlottsá-gával varrt, de sokáig tartott, amíg el-készült vele.

Közben gondolkozhattam arról, hogy mi történik.

Először is megdöbbsentem, hogy közösséget vállal egy nebulóval, és cinkostársként leplezi azt, amit bün-tetnie kellene. Másrészt vasárnap tilos varrni. Ezt a napot pihenéssel, elmélkedéssel, Istennek tetsző csele-kedettel kell megszentelni. Aki varr, az bűnt követ el. Azon tépelődtem, vajon nem jut-e bűne miatt a pokol-ba, az örök kárhozatba. Ma már tu-dom, hogy nem. Azóta ha szentek-ről, földi angyalokról hallok, mindig túvel-cérnával képzelem el őket és foldozófával.

(1930)

10 perc szoli’ a fasori gimnáziumban

Középiskolai vándorkiállítás
a nemzetközi szolidaritásról

▶ **Idén ismét útjára indult a 10 perc szoli’ című vándorkiállítás. A 2009. évi sorozat ünnepélyes megnyitója február 3-án volt a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet által rendezett fotó- és videokiállítás a nemzetközi szolidaritás fontosságára hívja fel a figyelmet interaktív installációk, exkluzív képek és a szervezet által épített iskolák afgán diákjai által készített, személyes fotók segítségével.**

Bevezetésül dr. Ódor László, az iskola igazgatója köszöntötte a vendégeket, a gyerekeket és a sajtó képviselőit, majd a segélyszervezet jószolgálati nagykövetének, dr. Lévai Anikónak a megnyitóbeszéde következett. A nagykövet többek között arról szólt, hogy minden emberben, bármennyire idegennek vagy ellenszenvesnek tűnjék is számunkra ez a gondolat első hallásra, Isten kép-mását kell felismernünk, a jövőbeli partnert, akivel – ki tudja, mikor, lehet, hogy nem is ebben az életben, de – még találkozhatunk.

A szemléletformáló tevékenységnek szerepe van abban, hogy a nemzetközi segélyezés összefüggései a diákok számára is kitisztulni látszanak, látókörük tágul, kezdenek a náluk szegényebb sorban élők felé fordulni – emelte ki köszöntőjében Lehel László evangélikus lelkész, a segélyszervezet igazgatója.

Tomaj Dénes, a Külügyminisztérium főosztályvezetője beszédében felhívta a figyelmet a segélyszervezetnek mind a szemléletformáló, mind a – hazai és külföldi – rászorulókat segítő tevékenységére.

Az érdeklődők ezután Gáncs Krisztofának, a szervezet programvezetőjének rövid tárlatvezetésével tekinthették meg a kiállítást. Az anyag rendkívül drámaian mutatja be a fejlődő vagy fejletlen országokban, mélyszegénységben élők számunkra szinte elképzelhetetlen körülmé-

nyomorban élőkét. Elgondolkodtató volt az a számadat is, mely szerint egy tehénre naponta több támogatás jut a nyugati országokban, mint amekkora összegből a világon nagyon sok embernek élnie kell. Mindezek az ellentétek segítenek rádöbenteni a mai diákokat a távol, elképzelhetetlenül nehezebb életkörülmények között élő kortársaik helyzetére.

A kiállítás második részét fotógyűtemény alkotja. Érdekességét az adja, hogy az ökumenikus segélyszervezet által adományozott száztíz darab egyszer használatos fényképezőgéppel készítették az észak-afganisztáni Balkh tartomány tizenéves iskolásai. A gépeket azzal a kéréssel kapták a szervezettől, hogy egy héten át a számukra fontos pillanatokat, az életüket meghatározó körülményeket örökökísék meg.

A nagyszabású nemzetközi vándortárlat, mely több mint húsz magyar és finn középiskolába jut el, része a segélyszervezet *Formáld Te is a világot!* elnevezésű, az Európai Unió által támogatott szemléletformáló programjának. A kiállítást 2008-ban több mint négyezer diák tekintette meg.

A fasori evangélikus gimnáziumban megnyitott 2009. évi sorozat a tervek szerint további középiskolákban és fesztiválokon lesz majd megtekinthető, mintegy húszeszes látogatottságot célozva meg. A terve-

Álmaid ne feledd

Álmaid ne feledd,
ha az éj
újra rádtör,
és a sötétség
újra foglyul ejteni akar.
Még nem veszett el semmi.
Álmaid s vágyaid
a remény képeit hordozzák.
Lelked tudja,
hogy a mélyben ott szunnyad
a gyógyulás,
az új nap,
benned pirkad.

Kívánom,
magányod idejét
ne elszalasztott életként éld
– magadba hallgatózva
bukkanj a még
felderítetlenre.

Kívánom,
a még teljesületlen
életed el ne nyomja,
ő ébresszen boldogságot
– a benned élő
szépség iránt.

Kívánom,
szomorúságod
hiábavaló ne legyen
– lelked mélységeit
érintve éld át újra
az örömet.

(Ír áldás)

(Forrás: Mindennapi és nem egészen mindennapi történetek. Hézser Gábor válogatása. Kálvin Kiadó, Budapest, 2005.)

Diáktanya lesz a pincéből

Tavaly ősszel vehették birtokukba a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium diákjai a Bajcsy-Zsilinszky utcai felújított épületet. A nyári átalakítási munkák során a teljes épület alatt végighúzódó pincerendszert találtak. Egy boltíves, mintegy negyven négyzetméteres előpincéből lehet lejutni a további helyiségekbe.

Az iskolavezetés felajánlotta a diákönkormányzatnak, hogy a pincéket a diákság hasznosíthatja. Az önkormányzat tagjai tervrajzokat készítettek egy ifjúsági klub kialakítására, majd kitakarították a helyiségeket, mintegy negyven köbméternyi szemetet és földet hordtak ki.

A szakemberek megkezdték a pince rendbetételét. Várhatóan kora tavaszra készül el a diáktanya, ahol egyidejűleg huszonöt-harminc diáknak lesz módja klubformában „társadalmi életet” élni.

■ MÁTÉ RÉKA

HIRDETÉS

Konfirmandusok találkozója lesz a soproni líceumban

Szeretnénk megmutatni konfirmandus diákjainknak, hogy nincsenek egyedül; hozzájuk hasonlóan mások is, máshol is osztoznak ugyanabban az örömben, illetve küzdenek ugyanazokkal a nehézségekkel. Néhány héttel a konfirmáció ünnepe előtt szeretnénk gyülekezeten túlmutató közösségi élményt nyújtani számukra és rámutatni arra, hogy Krisztus szeretete bárhol megtalálhat bennünket.

Ezért a virágvasárnapi hétfégén, április 4-én és 5-én, szombat kora délelőttől vasárnap délutánig várjuk az (elsősorban dunántúli kerületi) érdeklődő konfirmanduscsoportokat Sopronba, a líceum kollégiumába, ahol játékok, vetélkedő, egyháztörténeti séta, kreatív bibliaatanulmány, koncert, iskolabemutató és egyéb közösségi programok keretében lehetünk együtt.

További információ és jelentkezés március 16-ig **Mesterházy Balázs** iskolalelkésznél: balazs.mesterhazy@gmail.com.

HIRDETÉS

Új találkozás

Az **Új találkozás** istentisztelet következő alkalma február 22-én, vasárnap 17 órakor lesz Rákospalotán (1192 Budapest, Juhos u. 28.). Az alkalom témája: *A szerelem, avagy a szeretet, amely lánggal ég.* Igét hirdet **Zsugyel-Klenovics Katalin** és **Zsugyel Kornél**. Várunk mindenkit!

Hitkereső

SZÓSZÓRÓ

Rovatgazda: Balog Eszter

A szokásos körömet futottam a neten: majd féltucatnyi postafiók, camións fórum, *myLuther*, néhány blog, végül a *Hírkereső*. Mondhatnám, már csukott szemmel is megy. És akkor, miközben azt hittem, jó címet pötyögök be, azt írtam: www.hitkereso.hu... Oldalbetöltési hiba, a cím nem található... Vagy csak én keresem rossz helyen...?

Folyamatosan keresek – és nem csak a híreket az interneten.

...

Hogy a híreken kívül mit? Keresem a helyére akasztott kulcsosomómat, a rajtam lévő szemüvegemet, a fél pár zoknimat. Keresem az üres parkolóhelyet, a tiszta lapot, az új lehetőséget. Keresem – talán kissé félve, hogy vajon emlékeznek-e és egyáltalán kíváncsiak-e még rám – a rég nem látott barátokat-ismerősöket. Keresem – talán némi lelkiismeret-furdalással, nehogy közben valami fontos(abb)ról maradjak le – a csendes-töltekező perceket.

...

Egy mondatban fogalmazzam meg? Azt keresem, akire/amire szükségem van...

...

Hogy mondd?! Szerinted azt keresem, akiről/amiről úgy érzem-

FOTÓ: KISS BOÁZ

nyeit, mindezt sokkoló kontrasztokkal téve szemléletessé. Egymás mellett láthattuk – érzékelve a különbséget – a fejlett országok napi élelem- és ivóvízadagját, illetve a

zett állomások, az érintett iskolák, valamint további részletek a segélyszervezet honlapján, a www.segelyszervezet.hu oldalon találhatóak.

■ KISS ENIKŐ

Azt mondd, ahhoz, hogy megkapja az üzenetemet, nincs szükség ilyen földi eszközökre?! Nem kell leírnom, beborítékolnom, felbélyegeznem, postán sorban állnom? Sem tárcsáznom, kicsörgésre várnom, „foglalt” jelzést hallgatnom? Sem pedig számítógépet bekacsolnom, világhálóra csatlakoznom, felhasználónevet és jelszót megadnom, küldés gombra kattintanom...?

...

Értem, majd kipróbálom. De vegyük át még egyszer, ha nem bánod. Azt mondd, nincsenek szabályok?! Hogy éppúgy „szólhatok” hozzá hangtalanul és némán, csak magamban megfogalmazott szavakkal, mint hangosan és érthetően kimondottakkal? Suttogva és kiáltva? Esdeklőn és vádlón? Egyetértéssel és perlekedéssel? Kéréssel és hálaadással? Ott-hon, a fotel mélyén összekuporodva vagy az ágy előtt térdepelve? A templom csendjében, tekintetemet lesütve vagy épp ellenkezőleg, az ég felé emelve? A vonaton zötykölődve, az íróasztal fölé görnyedve, a futószalag mellett állva vagy a veteményest kapálva? Munka közben és a pihenés perceiben?

...

Egy a lényeg: hogy „imára összekulcsolt lélekkel” keressem...?

■ V. J.

„Hogyan tovább, egyház?”

Reflexiók Garádi Péter egyik cikkére

A *Híd* evangélikus magazinban van egy rovat *Hogyan tovább, egyház?* címmel, amelyben igen figyelemreméltó cikkek jelennek meg számról számra *Garádi Péter* tollából. Számomra különösen is sokat jelentett a 2008. IV. számban a *Tanulni, tanítani* című írás, mivel a kérdés – bár kissé más vonatkozásban, de – már fiatal-korom óta foglalkoztat. Most az ezzel kapcsolatos gondolataimat szeretném közreadni.

A bevezetőből idézem: *„Több »kényszerítő erő« hatására (...) már úgy látom, az egyház megerősödése, jövője függ a tanítástól és tanulástól, ezek lelkeségétől és általánossá válásától.”* Ezt én is így gondolom.

Tizenkét éves korban a konfirmandusból „felnőtt gyülekezeti tag” válik. Ez – hacsak oktatása tovább nem folytatódik – legalább olyan életveszélyes, mintha az elméleti vizsga letétele után jogosítványt adnának a gépjármű-vezetői tanfolyamon. Ezen legalább meg lehet bukni, de hallott már valaki olyat, hogy konfirmáció vizsgán nem eresztettek át valakit? Ha valamelyik konfirmandus a konfirmáció után nem kapcsolódik be a gyülekezet életébe (ifjúsági bibliaóra), szinte biztos, hogy elveszett az egyház számára, hiszen valójában még csak „félművelt” keresztény.

Garádi Péter cikkében említi, hogy vannak lehetőségek a „továbbképzésre”, ha valaki igényli, de úgy érzem, hogy nem önkéntes továbbképzésre, hanem az „alapképzés” folytatására lenne szükség, így az ifjúsági bibliaórákon tudatosan kellene törekedni a fiatalok érett felnőtt kereszténnyé nevelésére. Sok mindenre meg kell tanítani még őket: többek között a nem régen kézbe kapott Biblia használatára és arra, hogyan lehet bekapcsolódni a gyülekezet életébe.

Sok olyan kérdés van, amelyhez a tizenkét éves konfirmandus még éretlen, ha viszont kiesik az „alapképzésből”, akkor mikor tanulja meg? Már felnőtt voltam, amikor rádöbrentem, hogy középiskolás koromban még éretlen voltam egyes szerelmes versek megértéséhez, de ugyancsak felnőttként kellett rájónnom arra is, hogy a gyerekkorban hittanórán tanultakat felnőtt fejjel újra át kell gondolni ahhoz, hogy a hitet erősítő biztos alapot jelenthessenek.

A szenzációhajhász bulvársajtóban időről időre megjelennek olyan írások, amelyek „alapjaiban rengetik meg a keresztény vallást”. Gyerekkoromban ilyen téma volt a kumráni tekercsek tartalma, később a torinói lepel, napjainkban Júdás evangéliuma, de vannak olyan filmek (például a *Krisztus utolsó megkísértése*) és könyvek (például a *Da Vinci-kód*) is, amelyek „megzavarhatják” a felkészületlen (félművelt?) hívó lelki békéjét.

Ez év elején egy egyházi levelezőrendszeren (Fraternet) kérdezte – nagyon helyesen – valaki, hogy el merjen-e olvasni egy ajándékba kapott könyvet, amelyet a címe alapján legalábbis „zavarkeltőnek” érzett. Azt a választ kapta – nagyon helyesen –, hogy ne olvassa el. Nagyon kell vigyázni ugyanis, nehogy erőnket meghaladó feladatra vállalkozzunk! Jobb, ha óvatos az ember!

Ugyanakkor viszont kellene lennie az egyházban olyan „képzett” szakembergárdának, amelynek a tagjai elolvassák az ilyen könyveket is, megnézik ezeket a filmeket is, utánanéznek a bulvársajtóban említett kutatásoknak, és feldolgozzák a többiek számára, mert biztosan lesznek olyanok, akik elolvassák vagy megnézik őket felkészületlenül is. Nem kell elhamarkodottan állást foglalniuk (mint például *Galilei* esetében), de informálódni és informálni kell, nem elhallgatni az ilyen dolgokat!

Nagyon jó volt, hogy én bibliaórán előbb hallottam a kumráni tekercsekről és a torinói lepelről, mint hogy egyházon kívüli forrásokban talákoztam volna velük. Jó lenne, ha mások is először egyházi forrásokból tájékozódhatnának – még akkor is, ha később nem értenének egyet vele: legalább azt lássák, hogy az egyháznak nincs elhallgatni-, titkolnivalója. Ez persze nem azt jelenti, hogy minden napvilágot látott badarságról tanulmányokat kellene készíteni (ne mi csináljuk neki a reklámot!), de vannak olyan kérdések, amelyek a társadalom jelentős részéhez eljutnak, és foglalkoztatják is az embereket. Ilyen esetekben nem szabad késlekedni!

Garádi Péter idézi egy lelkész véleményét: *„A gyülekezeti tagok több mint kilencven százaléka nincs tisztában az evangélikus úrvacsora-tanítással.”* Úgy gondolom, hogy ennél sokkal rosszabb a helyzet: általában nem vagyunk tisztában azzal, hogy az istentisztelet milyen részekből és miért éppen ezekből áll, mi történik akkor, amikor a lelkész áldást oszt, miért mondjuk el a hitvallást stb.

Gyerekkorom egyik kedvenc olvasmánya volt a *Tarzan* sorozat. Bár elég hamar kinőttem belőle, egy epizód mindmáig megmaradt bennem: Tarzant elrabolják Opar város lakói, és fel akarják áldozni egy szertartás keretében. Ezek az „emberek” elindultak az evolúciós fejlődésben visszafelé, így már nem értik őseik nyelvét sem, és ezért a majmok nyelvén beszélnek. Nem értik a szertartást sem, amelynek során az áldozatot bemutatják (és amely még az ősök nyelvén folyik). A rituális mozzanatokkal (például hogy mikor kell az áldozatot az oltárra tenni) még tisztában vannak, de azt, hogy mi miért történik, már nem tudják.

A jelenetet már gyerekkoromban is félelmetesnek éreztem, de később felmerült bennem a kérdés: vajon honnan merítette az ötletet az író, véletlenül nem keresztény szertartásokból? Templomokban járva gyakran van olyan érzésem, hogy sokan csak utánozzák a mozdulatokat, de fogalmuk sincs arról, hogy miért kell felállni, leülni, letérdelni vagy keresztet vetni (katolikusoknál).

Többször vádoltak már azzal, hogy mindent meg akarok érteni, mindent értelemmel próbálok megközelíteni (mentségemre legyen mondva, hogy matematikus vagyok). Ez azonban csak részben igaz. Tisztában vagyok azzal, hogy vannak az életben értelemmel megragadhatatlan dolgok is, de ha valami értelemmel megközelíthető, ha valami megmagyarázható, akkor a magyarázat elmulasztása – bűn.

Emlétek erre egy példát. Az utóbbi években elterjedt gyakorlat, hogy keresztelők alkalmával a család egy gyertyát kap ajándékba, amelyet az oltáron égő gyertya lángjával gyújtanak meg. A gesztus kedves, szép, csak éppen azt nem lehet tudni, hogy mi a jelentése, mi a jelentősége. Erről elfelejtik felvilágosítani a szülőket, keresztszülőket. Csak néhány kérdést, amelyet már hallottam keresztelők alkalmával (családunkban is volt már ilyen keresztelő, így tapasztalatból beszélek): Mikor lehet a gyertyát eloltani, amikor a helyünkre megyünk, vagy csak az istentisztelet végén? Mit csináljak, ha a gyertya csepeg? Mi lesz a gyertya sorsa: bekerül a porosodó emlékek közé, vagy meg kell őrizni – mondjuk konfirmációig? Hallottam, hogy valakiben rossz érzést (talán babonás félelmet?) keltett az, hogy a gyertya magától elaludt!

Összefoglalva mondanivalómat úgy látom, hogy a mai körülmények között képzett és jól informált keresztényekre van szükség ahhoz, hogy az egyház egyáltalán megmaradjon, és betölthesse hivatását. A tudatlanság ma is a babonák melegágya. A „szellemi áramlatok” mai kavalkádjában tájékozódni, az értékeset a bővítőlől megkülönböztetni csak erre felkészített keresztények lesznek képesek.

■ HERÉNYI ISTVÁN

Egyházunk törvényeiből

► Gyülekezeti tisztségviselőként ildomos evangélikus egyházunk törvényeinek egynémely paragrafusával tisztában lenni. Az ezeket tartalmazó dokumentum nemcsak nyomtatott formában olvasható, hanem a www.evangelikus.hu honlapon is hozzáférhető. Szerkesztőségünk mégis úgy véli, hasznos, ha időről időre lapunk presbiteri oldalán is közlünk néhány, az alapfogalmakat meghatározó vagy a gyülekezeti életet érintő paragrafust – reménység szerint ez nemcsak presbiter olvasóinknak lehet segítségükre.

1997. évi I. törvény a Magyarországi Evangélikus Egyházról¹

1. § A Magyarországi Evangélikus Egyház az egy, szent, egyetemes, apostoli, keresztyén anyaszentegyház része, a Magyarországon élő evangélikusok jogilag szervezett közössége. Tanítása a Szentíráson, az egyetemes hitvallásokon (az Apostoli, a Niceai és az Athanasiusi Hitvallásokon) és a reformáció lutheri irányzatának hitvallásain (különösen az Ágostai Hitvalláson és a Kiskátén) alapul.

2. § A Magyarországi Evangélikus Egyház a hitvallás azonossága alapján szószék- és oltárközösségben van más országok evangélikus egyházaival, a Lutheránus Világszövetség tag-egyházaival.

3. § A Magyarországi Evangélikus Egyházat a Magyarországi Református Egyházhoz szoros kapcsolat köti, mely az évszázados történelmi hagyományokon és a Leuenbergi Konkordia együttes elfogadásán alapul.

4. § A Magyarországi Evangélikus Egyházat a Jézus Krisztusba vetett hitbeli közösség révén testvéri kapcsolat köti össze a többi keresztyén egyházzal. Ökumenikus kapcsolatokat tart fenn a magyarországi és külföldi egyházakkal, valamint egyházi szervezetekkel, elsősorban a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsával, az Egyházak Világtanácsa és az Európai Egyházak Konferenciája tagegyházaival.

5. § A Magyarországi Evangélikus Egyház Jézus Krisztustól rendelt küldetésének tekinti, hogy Isten igéjét tisztán és igazán hirdesse minden embernek, a szentségeket Krisztus rendelése szerint szolgáltassa ki, és hitének gyümölcseként a szeretetet Jézus Krisztus tanítása és példája szerint gyakorolja. Ennek megvalósításaért minden egyháztag és egyházi tisztségviselő felelősséggel tartozik.

6. § A Magyarországi Evangélikus Egyház feladatának tekinti a szolgálat szervezését, a szervezett missziói és diakóniai munkát, az evangélikus szellemben való nevelést, az egyházi szolgálatra való felkészítést és tiszteletben tartja a teológia művelésének szabadságát.

7. § A Magyarországi Evangélikus Egyház ajánlja segítségét a más országban, illetve egyházban élő magyar ajkú evangélikus gyülekezetek szolgálatához.

8. § A Magyarországi Evangélikus Egyház egyházközségekből épül fel. Az egyházközségek egyházmegyét, az egyházmegyék egyházkerületet, az egyházkerületek pedig országos egyházat alkotnak.

9. § A Magyarországi Evangélikus Egyházat önkormányzati jog illeti meg, amelyet az évszázados joggyakorlat és az állami törvények is megerősítenek. A Magyarországi Evangélikus Egyház önálló jogi személy, az egyházat érintő ügyekben – a törvény keretei között – önállóan intézkedik.

10. §² (1) A Magyarországi Evangélikus Egyház minden egyházközsége jogi személy.

(2) A Magyarországi Evangélikus Egyház minden önkormányzattal és önálló gazdálkodással rendelkező szervezeti egysége közgyűlési határozata alapján jogi személy lehet, és ezek további önálló jogi személyként működő szervezeteket és intézményeket hozhatnak létre. Mindez azonban nem bontja meg a Magyarországi Evangélikus Egyház egységét.

(3) Törvény a Magyarországi Evangélikus Egyház más részének is jogi személyiséget adhat.

(4) A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája nyilvántartást vezet a jogi személyiséggel rendelkező evangélikus önkormányzati egységekről és intézményekről.

11. § A Magyarországi Evangélikus Egyház – a törvényesség érvényesülése érdekében, a törvényben rögzített módon – a törvényhozást, az egyházkormányzást, a bíraskodást egymástól elválasztja.

12. § A Magyarországi Evangélikus Egyház törvényhozásában, kormányzásában és bíraskodásában az egyházi szervek összetételénél a paritás elve, vagyis a lelkesízi és nemlelkesízi elem azonos mértékű befolyása érvényesül. Az egyházi élet minden területén a nők és a férfiak azonos jogokat élveznek.

13. § A Magyarországi Evangélikus Egyház tagja az a magyar állampolgár és az a Magyarországon élő személy, aki keresztségben részesült, az evangélikus egyháznak a Szentíráson alapuló hitvallásos tanítását elfogadja, vallja és képességei szerint megtartja.

14. § Az egyháztagság rendszeren egyházközségi tagságban valósul meg. Az egyházközség tagja az az egyháztag, aki annak gyülekezeti életében és fenntartásában lelki, szellemi és anyagi erejéhez képest részt vesz és általában az egyházközség területén lakik. Az egyházközség tagjairól nyilvántartást vezet.

15. §³ Az egyháztagság elhalálozással, illetve az egyházból való kilépéssel szűnik meg.

16. § Minden egyházközségi tag, aki az egyházi törvényekben megfogalmazott feltételeknek megfelel, jogosult a Magyarországi Evangélikus Egyház közéletében és kormányzásában részt venni. Az egyházjogi hatalom az összes jogosult egyháztag közakarátán alapul. Az egyházi törvényekben megfogalmazott feltételek fennállása esetén minden egyházközségi tag egyházi tisztségre választó és választható.

17. § Egyházi tisztségre az olyan feddhetetlen életű, egyházához hűséges egyházközségi tag választható, aki a Magyarországi Evangélikus Egyház jogszabályaiban meghatározott feltételeknek megfelel. Az egyházi tisztségviselők felelősséggel tartoznak a rájuk bízott feladat elvégzéséért és az anyagi javakért. Az egyházi tisztségekre történt választás meghatározott időtartamra szól. Egyházi tisztségeiről érvényesen lemondani csak írásban vagy törvényben meghatározott más módon lehet.⁴

18. §⁵ Minden egyházi tisztségviselő és testület csak saját illetékességi területén, a feladat- és hatáskörébe tartozó ügyben jogosult hivatalosan nyilatkozni, egyéb ügyekről csak saját nevében nyilváníthat véleményt.

¹ Hatályos: 1995. december 1-jétől. Egységes szerkezetbe foglalta a 2000. évi XIV. törvény. Hatályos: 2001. január 1-jétől.

² Módosította a 2005. évi II. törvény 1. §-a. Hatályos: 2006. január 1-jétől.

³ Módosította a 2002. évi III. törvény 1. §-a. Hatályos: 2002. március 5-től.

⁴ Az utolsó mondatot módosította a 2003. évi II. törvény 1. §-a. Hatályos: 2003. június 10-től.

⁵ Módosította a 2002. évi III. törvény 2. §-a. Hatályos: 2002. március 5-től.

A törvénytöveget az eredeti helyesírással közöljük. – A szerk.

HIRDETÉS

Böjti evangélikus lelkigyakorlat

*Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ,
Révfülöp, 2008. március 3–5.*

Böjt nagy kérdései a passiótörténet alapján:

- „*Barátom, miért jöttél?*” – Mt 26,50
- „*Ti is el akartok menni?*” – Jn 6,67
- „*Értitek, mit tettem veletek?*” – Jn 13,12
- „*Van valami ennivalótok?*” – Lk 24,41

Előadások – csendesség – beszélgetések – egyéni meditáció; böjti zenehallgatás – tudatos bibliaolvasás – testi-lelki regenerálódás.

A lelkigyakorlatot vezeti: *Ferenczy Andrea* esztergomi lelkész és *Hafenscher Károly* lelkész, az oktatási központ igazgatója.

Résztvételi díj teljes ellátással: 8500 Ft.

Jelentkezni lehet: 8253 Révfülöp, Füredi u. 1.; e-mail: revfulop@lutheran.hu; tel.: 87/464-107 vagy 20/770-3829 (flottás).

Déli harangszó

Február 24-én a nyíregyházi evangélikus Nagytemplomból szól a harangszó a Kossuth rádióban. 1753-ban háromszáz tót ajkú, evangélikus hitű család telepedett le Nyíregyházán. A később érkező felvidéki szlávokkal ők a város újjáépítői, alapítói. Több száz szekerük egyikén magukkal hozták ősi fészük harangját. Míg nem volt templomuk – hitüket is csak *II. József* türelmi rendelete után gyakorolhatták –, a harang *Sulyán Ádám* tanyáján a széna-boglyában rejtőzködött. Templomuk 1786 őszére készült el, a Bergamóból származó *Guiseppe Aprile* tervei szerint.

Február 26-án az orosházi evangélikus templomból szól a harangszó a Kossuth rádióban. A 18. század derekán a Tolna megyei Zombáról elüldözött, magyar nyelvű evangélikusok *bárá Harruckern Ferenc* hívására költöztek át az orosházi pusztára. A harminc zombai családot még negyven követte a Dunántúlról, ekkor alakult meg az evangélikus egyház és maga a település is, 1744. április 24-én. Harminchárom év elteltével építették fel a harmincöt méter magas, erkélyes, késő barokk tornyot, majd 1786-ban a templom főhajóját. 1830-ra készült el a déli oldal templomrésze is.

► **Forrás:** RTV Részletes

HIRDETÉS

Pályázati felhívás

A Fóti Ökumenikus Közművelődési Egyesület pályázatot hirdet a Fóti Ökumenikus Általános Iskola és Gimnázium *igazgatói állásának* betöltésére.

Pályázati feltételek: felsőfokú (egyetemi) végzettség és szakképzett-ség; legalább öt év pedagógus munkakörben szerzett szakmai gyakorlat; lelkesíti ajánlás; büntetlen előélet.

A pályázathoz csatolni kell: szakmai életrajzot; az intézmény vezetése-re vonatkozó programot; az iskolai végzettséget igazoló okmány másolatát; lelkesíti ajánlást; erkölcsi bizonyítványt.

A pályázat benyújtásának határideje: *március 31.*

A pályázók meghallgatása után a kiíró alkalmat nyújt az intézmény megismerésére, és felkérheti a pályázókat az intézményre szabott pedagógiai elképzeléseik részletes kifejtésére. A kiválasztás ennek ismeretében történik meg.

A pályázat elbírálásának határideje: június 30. Az állás 2009. augusztus 1-jétől tölthető be. Az intézményvezetői megbízás öt évre szól. Bérézés, juttatás a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény és egyedi elbírálás alapján történik.

A pályázatokat a következő címekre kérjük benyújtani: Fóti Római Katolikus Plébánia, *Sebők Sándor* plébános, 2151 Fót, Vörösmarty u. 2. és Fót-Központi Református Egyházközség, *Sebestyén Győző* lelkész, 2151 Fót, Károlyi István út 1. Információ kérhető: tel./fax: 27/359-641, 27/361-899; e-mail: titkarsag@okusuli.hu.

HIRDETÉS

A Keresztyén Értelmiségi Fórum legközelebbi alkalmán, február 23-án, hétfőn 18.30-kor a budahegyvidéki evangélikus templomban (Budapest XII., Kék Golyó u. 17.) *dr. Szebik Imre* bioetikus *Ne kérdezze meg orvost, gyógyszerészt?* címmel tart előadást és fórumbeszélgetést. Az alkalomra minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Evangelikus istentisztelet a Duna Televízióban
Február 22-én, vasárnap 10 órától a Duna Televízióban a *Székács József* püspök születésének bicentenáriumára emlékező, február 8-ai Deák téri istentiszteletet láthatjuk felvétélről. Igét hirdet *Gáncs Péter* püspök.

Istentiszteleti rend • 2009. február 22.

Ötvened vasárnap (Esto mihi). Liturgikus szín: zöld.
Lekció: 1Kor (12,31)13,1–13; Ám 5,21–24. Alapige: Mt 23,23–36. Énekek: 441., 503.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Bencéné Szabó Márta; **II., Hűvösvölgyi út 193., Főde** de. 10. Herzog Csaba; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. (orgonazenés áhítat) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Pelikán András; du. 6. (ifjúsági) Pelikán András; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Szabó Bertalan; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Szabó Bertalan; **VIII., Bláthy Ottó u. 10. (Betánia Szeretetszolgálat)** de. 9. Benkóczy Péter; **IX., Haller u. 19–21., I. em.** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. Missura Tibor; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Tóth-Szöllős Mihály; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Eszlényi Ákos; **Rákoscsabá, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Dr. Fabiny Tamás püspök és *Pröhle Gergely* országos felügyelő, valamint az Északi Egyházkerület elnöksége a meghívott vendégekkel együtt február 6-án köszöntötte *D. Szebik Imre* nyugalmazott püspököt hetvenedik születésnapja alkalmából.

■ – CZÖNDÖR –

A meteorok nyomában

Daniel Walleuthner, a hullócsillagok evangélikus kutatója

A *meteorok* „működését” többen próbálják megfejteni, sokaknak esztétikai élménnyel szolgálnak, míg vannak olyanok, akikben látványuk hatására ősi babonák kelnek életre. A csillagászok és a geológus szakemberek a természettudományok módszertanával közelítenek hozzájuk. A lelkes amatőr csillagászok jóval fagy-pont alatt, három egymásra húzott zokniban és kabátban fekszenek a földön feltűnésüket lesve. A Velencei-tó partján sétáló szerelmespár mindkét „fele” talán ugyanazt kívánja a ragyogó hullócsillagok láttán. Az öreg parasztember pedig búsan megjegyzi, hogy megint lehullt valakinek a csillaga, újra elment valaki a faluból a régi idők tanúi közül.

A meteorok *valóságos* világának bemutatása során több fogalommal is meg kell ismerkednünk. A *meteoridok* a világűrben keringő, a milliméteres–centiméteres mérettartományba eső porszemcsék. Ha elérik Földünk légkörét, akkor a levegővel sűrűlőda felizzanak és elpárolognak. Ezt nevezzük *meteornak*. A porszemcsék többsége nem éri el a földfelszínt, de a nagyobb méretűek képesek túlélni a légköri zuhanást. A lehullott darabok a *meteoritok*. A véletlenszerű-

en feltűnő, úgynevezett *sporadikus meteorok* mellett az év meghatározott időszakában – feldarabolódó kisbolygók és üstökösök maradványai-ból – *meteorrajok* tagjai produkálnak sokszor fergeteges hullócsillagzáport. Az éjszakai égbolt legfényesebb égitesteinél is ragyogóbb hullócsillagokat pedig – találón – *tűzgömbnek* vagy bolidának nevezik.

A meteorokkal kapcsolatos tudományos gondolkodás egyik úttörője egy felvidéki evangélikus tudós tanárember, *Daniel Walleuthner* volt. Pontos születési dátuma, akár csak életrajzában több sarokpontja, a múlt homályába vész. A 18. század közepén látta meg a napvilágot cip-szer családban. A német eredetű familia hitbéli meggyőződésének megfelelően lutheránusnak keresztelték meg. Neve néhány forrásban – helytelenül – *Walleitner* formában is előfordul, a szlovák csillagásztörténeti szakirodalomban *Waleitnerként* is említik.

Élete és szakmai tevékenysége a Felvidék egyik patinás iskolavárosához, Eperjeshez kötődött. (Történelmi városmagját – hasonlóan szinte valamennyi szlovákiai történelmi városhoz – napjainkban példaszerűen

felújították.) 1784-ben a híres-neves eperjesi evangélikus kollégium rektor-helyetteseként és tanárként találkozhatunk vele.

Ebben az esztendőben írta *Notata physica per me* című művét, mely kézíratos formában maradt az utókorra. Az anyag fizikai témájú iskolai előadások gyűjteménye, tartalmi vonatkozásai a korszakra jellemző fizikai világképnek megfelelőek. Az Eperjesen fogant, de Késmárkon fellelt írásnak a fizika mellett fontos csillagászati vonatkozásai vannak. A meteorok vilá-gával is foglalkozik – bár ebben az időszakban a hullócsillagokat általában légköri tűneménynek tartották. A műben, valamint asztronómiai témájú előadásaiban az akkor már széles körben elfogadott kopernikusi heliocentrikus, azaz napközpontú világegyetemet hirdette.

Daniel Walleuthner a napjainkban is álló eperjesi kollégiumi épületben csillagvizsgálót is létrehozott. Itt egy négyhüvelykes tükrös teleszkópot, egy úgynevezett Gregory-távcsövet használt, és saját csillagászati megfigyeléseket végzett.

Kétszáz esztendővel ezelőtt, 1809-ben hunyt el.

■ REZSABEK NÁNDOR

HIRDETÉS

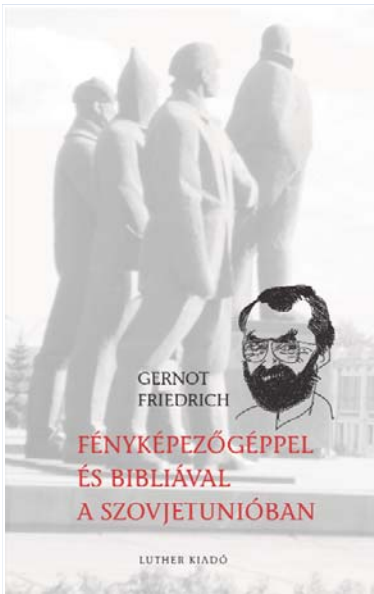
Evangelikus jövőkép és prioritások – Előadások az evangélikus stratégiáról III.

Szeretettel meghívjuk az evangélikus stratégiáról folytatott előadás-sorozat harmadik alkalmára, amelynek vendégei *dr. Fabiny Tamás* evangélikus püspök és *Pröhle Gergely*, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője lesznek. Házigazda: *dr. Orosz Gábor Viktor*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem adjunktusa. Az alkalom időpontja és helyszíne: február 25., szerda, 17.30, az Evangélikus Hittudományi Egyetem 10-es terme.

HIRDETÉS

Álláshirdetés

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája felvételre keres pénzügyi ügyintéző, könyvelő munkatársat, akinek legalább hároméves szakmai tapasztalata van; aki képes önálló munkavégzésre; precízen, lelkiismeretesen dolgozik; jó kommunikációs képességekkel rendelkezik; *közösségi szellemben kíván csapatmunkában dolgozni.* Jelentkezni lehet a gazdasági osztályvezetőnél a gabor.csorba@lutheran.hu e-mail címen szakmai önéletrajzzal, a végzettsége(ke)t igazoló bizonyítvány másolatával, lelkesíti ajánlással.

A hónap könyve akció – február

Gernot Friedrich: Fényképezőgéppel és Bibliával a Szovjetunióban

Vásárolja meg a hónap könyvét kedvezményesen! Az evangélikus könyvesboltban történő vásárlás vagy közvetlenül a Luther Kiadótól való megrendelés esetén az adott hónapban 30%-os kedvezményben részesül. Teljes ára 790 Ft.

http://bolt.lutheran.hu/
E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229
1085 Budapest, Üllői út 24.

EVÉLET-EST

Az Evangélikus Élet legközelebbi rendezvényén Vitális Judit, hetilapunk szerkesztő-ségi titkára számol be a spanyolországi El Camino zarándokúton szerzett élményeiről, és tart vetített képes előadást a 780 kilométeren készített fotóiból.

Február 25., szerda 18 óra Fehér Páva étterem, pincehelyiség (1091 Budapest, Üllői út 7., a Kálvin tértől egy percre; az épületben van lift)

A részvétel ingyenes.

A rendezvényen megvásárolhatók a Luther Kiadó kiadványai, illetve a Harangbongás – Protestáns tollforgatók antológiája című kötet, amelyet Vitális Juditnak az út során készült képei illusztrálnak. (Ára 2500 Ft.)

Autóböjt

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Kézdy Edit

A böjt idén február 25-étől április 11-éig tart. Az autóböjt Ausztriában egy nappal tovább. A felhívást megfogalmazó osztrák evangélikus és katolikus egyház alighanem úgy gondolta, hogy ha valaki képes arra, hogy hamvazószerdától húsvétig egyáltalán nem vagy csak nagyon keveset autózzon, akkor kár lenne a húsvétját környezetszennyezéssel elrontania.

Németországban és Ausztriában sokéves hagyománya van az autóböjtnek. *Hans-Gerd Wirtz* a Trieri Katolikus Egyházmegye környezetvédelmi bizottsága nevében már 2003-ban megfogalmazta, hogy nem szeretné demonizálni az autóvezetést, de szerte az autózástól való tartózkodás a böjt korszerű formája. Jót tesz az egészségnek, csökkenti a stresszt, javíthatja az emberi kapcsolatokat, és enyhíti a környezet terhelését.

Idén Európában többfelé készülnek az autóböjtre. Magyarországon egyházi szintű kezdeményezésről nem tudok, de a határ túloldalán Burgenland, Alsó-Ausztria és Bécs evangélikus gyülekezetei idén is megkapták a böjti felhívást. Most már a lelkészeken és a gyülekezeti tagokon múlik, hogy a garázsban hagyják-e autóikat.

A negyvennapos autóböjt nagyobb elszántságot igényel, mint a Föld napja vagy az autómentes nap egy-egy napos önkorlátozása, de minden ilyen akciószerű kezdeményezés felvet legalább három kérdést: Mi jelentősége van egy napnak – vagy akár negyvennek –, ha egész évben úgyis autózom? Mit ér néhány ember erőfeszítése, ha a nagy többség úgyis tönkreteszi valamennyiünk környezetét? Mit érnek az alulról jövő kezdeményezések, ha a döntéshozók nem akarnak változtatni a jelenlegi helyzeten? Vegyük sorra a kérdéseket!

Mit ér egy nap? Aki több száz vagy több ezer társával kerékpározott valamelyik nagyvárosunk kerékpáros rendezvényén, vagy mondjuk az európai autómentes napon keresztül-kasul sétálgatott az autósok elől lezárt Andrásy úton, annak szép él-

ményben lehetett része. Az ilyen akciókat azért szervezik, hogy a résztvevőkkel érzékeltessék: mennyivel kellemesebb lenne a városi élet, ha nem az autók uralnák a terepet. Legalább ilyen nagy élmény, ha az ember elvetődik egy olyan városba vagy városrészbbe, ahol alig vannak autók, az emberek sétálnak, kerékpároznak, buszoznak, villamosoznak – és az utcán megállva vagy egy padra leülve beszélgetnek. Megtehetik, mert meghallják egymás szavát. Az egynapos vagy negyvennapos tapasztalat tehát arra való, hogy a többi napunk is megváltozzon.

Miért pont én? Ez ugyanaz az etikai kérdés, amelyet a keresztények naponta többször feltehetnek maguknak. Miért legyek jó, ha mások rosszak; önzetlen, ha mások csak a saját hasznukat lesik? Azt tanultam, hogy a változtatást magamon kell kezdenem. Sosem hirdetném ki másról, hogy ő etikai vétséget követ el, mikor autózik. Sok olyan helyzet lehet, mikor az autó nélküli élet megoldhatatlannak látszik. Nemcsak betegeknek és öregeknek lehet rá szükségük, de például faluban élő kisgyerekes családoknak is. Abban viszont biztos vagyok, hogy sokkal többen ülnek autóba, mint ahány embernek valóban szüksége van rá. Márpedig, ahogy rovatunk legutóbbi cikkében az Európai Keresztény Környezetvédelmi Hálózat állásfoglalását idéztem, minden fölöslegesen megtett autós kilométerrel a szegények, betegek, kiszolgáltatottak, a jövőendő nemzedékek életesélyeit csökkentjük, a földi élet gazdagságát pusztítjuk. Talán az autóböjt esélyt ad arra, hogy időről időre kipróbáljuk, mi a szükséges, és mi a fölösleges.

Miért nem a politikusok? Az új év

első napjaiban sokat lehetett hallani egy zseniális politikusról. A magyar honlapokra most jutott el *Enrique Peñalosa* híre, aki 1998-tól 2001-ig Kolumbia hétmilliós fővárosának, Bogotának a polgármestere volt. Aki még nem látta a kedves ősz emberről szóló filmet, és tudja, mi az a keresőprogram, csak üssön be annyit a számítógépébe, hogy Bogota + kerékpár + film, és mindjárt ráakad.

Kedvcsinálónak csak annyit, hogy Latin-Amerika egyik legrosszabb levegőjű és legszegényebb metropolisa néhány év alatt fantasztikusan átalakult. Ehhez arra volt szükség, hogy a polgármester új alapelvekre helyezze a városfejlesztést. Ilyen egyszerű kérdéseket tett fel: olyan várost kívánunk létrehozni, amely a gyermekek, idősök, szegények érdekeit szolgálja, vagy olyat, amely a gépkocsikét? Ha a közlekedési problémákat úgy próbálják megoldani, hogy több és nagyobb utat építenek, az olyan, mintha benzinnel próbálnának tüzet oltani.

A film egyik legderűsebb jelenetében a polgármester ott áll a széles kerékpárút szélén, mellette húznak el a vidám biciklisták. A kép két szélén a sárban néhány autó vergődik, a polgármester pedig valami ilyesmit nyilatkozik: „Természetesen jobban örülnék, ha az autóút is aszfaltozva lenne. Remélem, hogy előbb-utóbb ez is megvalósul. De ha egyszer kevés pénzünk van, akkor el kell döntenünk, hogy mi a fontosabb.”

Kolumbia messze van, de néhány magyar kerékpáros-szervezet úgy gondolja, a változás nálunk is lehetséges. Újévre Bogotáról szóló film egy-egy példányát adták ajándékba a főpolgármesternek és valamennyi kerületi polgármesternek. Mi itt, Közép-Európában valószínűleg hiába várnánk egy Peñalosa-szerű felvilágosult politikusra. Arra viszont sok példa van, hogy ha a polgárok elkezdenek másképp gondolkodni, akkor előbb-utóbb a politikusok is lépnek. A gondolkodás megváltoztatásában pedig az evangélikus egyházak is nagy szerepe lehet.

■ GADÓ GYÖRGY PÁL

EVÉL&LEVÉL

Van kiút!

Jézus mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...” (Jn 14,6) Jézus Krisztusnak az önmagáról mondott szavai jelentették alapját és célját a várpalotai evangélikus óvodában szervezett csendesnapnak február 7-én, szombaton. A pihenőnap ellenére megtelt az óvoda aulája szülőkkel, gyülekezeti tagokkal, vidékről érkezett vendégekkel. Az önmagunk életében, a családok életében, gyülekezetünkben, társadalmunkban, nemzetünkben látható mély válságból, kilátástalanságból, reménytelenségből való kiút lehetőségére mutattak rá az előadók.

Dr. Rókusfalvy Pál pszichológusprofesszor (*képünkön*) a nemzet, társadalom betegségét az egyén, az én személyes felelősségén keresztül mutatta be. Kifejtette, hogy ha az ember szívében Jézus Krisztus az Úr, akkor megoldódik a családok válsága, rajtuk keresztül pedig gyógyulni kezd a társadalom is.

Lupták György kiskőrösi evangélikus lelkész, esperes az egyház, a gyülekezet és a keresztény ember váltságáról beszélt. Előadásában kifejtette, hogy hiába valljuk magunkat kereszténynek, hallgatjuk hétről hétre az igehirdetést, ha nincs személyes, bensőséges naponkénti kapcsolatunk az élő Úrral, Jézus Krisztussal, akkor minden cselekvésünk, igyekezetünk testi, emberi erőlködés lesz; legyünk akár lelkészek, orvosok, tanítók, pedagógusok vagy bármilyen mások.

Szeverényi János országos evangélikus missziós lelkész imádsággal kezdett előadásában az év igéjéről és az aznapi igéről beszélt. Ami számunkra emberileg lehetetlennek tűnik a magunk életében és a gyülekezetünkben, társadalmunkban – az Isten számára lehetséges! Letehetjük minden nyomorúságunkat, önmagunkban felismert sötét dolgainkat, és Isten megoldja őket, és az ő világosságában részesít Jézus Krisztus által. Nem hagy mágunkra bennünket, hanem az ő áldását adja további életünkre. Nekünk ezt az áldást szükséges továbbadnunk a környezetünkben, meglátva a testi-lelki szükségét szenvedőt – áldássá válni a számára.

Az előadások között a tési *Széllelbéléletek* együttes zenélt, énekelt a résztvevők szívét-lelkét az Úr jelenlétebe vonva. A nap programját *Polgárdi Sándor*; a Veszprémi Egyházmegye esperese moderálta, vezette.

Ez a csendesnap rámutatott az útra, az igazságra és az életre, az egyetlen kiútra – Jézus Krisztusra! Hála legyen önéki mindezért!

L.-NÉ SZUSZA (*Várpalota*)

FOTÓ: LESZKOVÁNNÉ SZÓRE VERONIKA

Udvaros Béla előadói estje Lébényben

Rég várt alkalom következett el, amikor január 31-én az evangélikus gyülekezet meghívására Lébénybe érkezett *Udvaros Béla* Magyar Örökség díjas rendező, az Evangélium Színház alapítója, hogy előadást tartson a 20. század nagy magyar költőinek istenes verseiből, és betekintést nyújtson a színház életébe.

A megtelt közösségi házban az esemény különleges hangulatát az is fokozta, hogy Udvaros Béla a lebényi *Unger* család sarja, s mintegy hat évtized után látogatott el újra Lébénybe, ahonnan nagyapja származott. Már a közeli temető kapujában várta őt a népes rokonság, akikkel együtt helyezte el a megemlékezés koszorúját a nagypapa, néhai *Unger Lőrinc* sírjára.

Csodálatos versek hangzottak el *Ady Endre*, *József Attila* és *Babits Mihály* költészetének legjavából, kiegészítve olyan irodalomtörténeti adalékokkal, amelyeket korábban még sohasem hallottunk. Ámulat töltötte el a hallgatóságot, hogy milyen gazdagok is vagyunk a költészetben. Van honnan meríteni!

Amíg az est első része az Isten-keresés és az énkeresés összefüggéséről szólt, addig a második részben feltáruktak előttünk egy hosszú, gazdag, de sok megpróbáltatással teli művészi és életpálya titkai. Udvaros Béla színházi rendezőként, irodalmi estek avatott előadójaként mindig az evangéliumot kívánta hirdetni. Ennek akadályok nélküli megvalósítására igazából akkor jött el az idő, amikor javaslatára 1990-ben megalakult az Evangélium Színház, amely azóta már közel harminc darabot mutatott be.

A dolgok különös összjátéka folytán az *Evangélikus Élet* éppen aktuális száma dupla oldalon részleteket közölt *Párkány László Térdeplő Thália* című, Udvaros Béla életét bemutató, nemrégiben megjelent könyvéből. Szébb ajándékot el sem lehetett képzelni ennél a véletlen egybeesésnél! Jól fogyott a dedikált kötet és az *Evangélikus Élet*!

Kérdésre válaszolva Udvaros Béla elmondta rendezői hitvallását: számára a legfontosabb a szeretet közvetítése és megvalósítása, amely egyben a legigazibb emberi feladat is Jézus Krisztus tanítása szerint.

A másnapi istentiszteleten Udvaros Béla előadta Babits Mihály *Zsoltár gyermekhangra* című versét, maradandó emléket hagyva a résztvevőkben. Az istentisztelet után szűkebb körben még hosszas beszélgetés következett, amely mindenki számára nagy gazdagodást jelentett.

A délutáni búcsúzáskor ismét sokan gyűltek össze, és megfogalmazódott az az óhaj, hogy találkozzunk legközelebb újra Budapesten az Evangélium Színház tavaszi bemutatóján. Isten adja, hogy úgy legyen!

KOHÁRY FERENC (*Lébény*)

A SZERZŐ FELVÉTELE

HIRDETÉS

Farsangi imahét Csömörön

Böjtre előkészítő sorozat lesz a csömöri gyülekezetben február 22-étől 28-áig minden este 18 órától a gyülekezeti házban. A farsang végi, böjt kezdeti, úgynevezett farsangi imahét vendégszolgáltatói:

- Február 22.: *Grendorf Péter* hatodéves teológushallgató
- Február 23.: *Kovács Áron* doktoranduszhallgató
- Február 24.: *dr. Szabó Lajos* teológiai professzor
- Február 25.: *Kertész Géza* nyugalmazott lelkész
- Február 26.: *dr. Bácskai Károly* teológiai tanár
- Február 27.: *Bódi Emese* teológiai tanár
- Február 28.: *Smidéliuszné Drobina Erzsébet* surdi lelkész
- Március 1-jén, böjt 1. vasárnapján a fél 11-kor kezdődő úrvacsorai istentiszteleten *Smidéliusz Zoltán* gyékényes–nemespátrói lelkész hirdeti az igét.

HIRDETÉS

Helyszín-változás!

A március 7-én megrendezendő VIII. országos evangélikus bábverseny helyszíne megváltozott! Az új helyszín: Budapest-Kőbányai Evangélikus Egyház-község – Kápolna Színpad (1102 Budapest, Kápolna u. 14.).

Meghívó egyházkerületi napra

Szeretettel hívjuk minden testvérünket hagyományos egyházkerületi napunkra, amelyet az ajkai evangélikus templomban (Ajka, Kossuth Lajos u. 2.) tartunk február 28-án, szombaton.

Program

- 9.30–10.00: Gyülekezés
- 10.00–10.30: Áhítat – *Ittzés János* püspök
- 10.30–10.45: Köszöntés – *Szabó György* egyházkerületi felügyelő
- 10.45–11.45: *Az egyházi év útmutatása* – előadás, könyvbemutató megbeszéléssel – *Isó Dorottya* lelkész
- 11.45–12.15: „*Az Urat áldom én...*” – az ajkai evangélikus ifjúsági csoport és a lelkészcsalád zenei szolgálata
- 12.15–14.00: Ebédszünet (szerény vendéglátást a kerület biztosít)
- 14.00–15.30: Az egyházkerületi teológiai pályázat eredményhirdetése, valamint előadás és fórumbeszélgetés a pályázat témájában („*Was Christum treibt*” – *Luther bibliaértelmezése* címmel)
- 15.30: Záróáhítat – *Vajda István* lelkész

Az ebédlétszám miatt nyomtatékosan kérjük testvéreinket, hogy részvételi szándékukat legkésőbb február 23-áig jelezzék a szokásos módon a győri püspöki hivatalban (tel.: 20/824-4222, 96/516-160).

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület elnöksége

HÍREK, HIRDETÉSEK

„Templomszínház”. Február 28-án, szombaton 18 órától látható *Szakonyi Károly Adášiba* című műve a pest-szentlőrinci evangélikus templomban (Budapest XVIII. kerület, Kossuth tér 3.). Előadja a kelenföldi evangélikus ifjúság. Szeretettel várjuk!

Az Evangélikus Élet 2005., 2006., 2007. és 2008. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők a www.evangelikuselet.hu címről.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

Referencia: www.harangontes.hu.
Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121.
Tel.: 28/360-170; mobil: 30/948-9575.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu;
gombosmi@invitel.hu.

APRÓHIRDETÉS

44 éves, hívó, jó megjelenésű hölgy keres korban hozzá illő férfit házasság céljából. 30/652-8955.

Evangélikus élet. Éled. Éled?

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból február 22-étől március 1-jéig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.30 / Rádió Baranya – FM 93,8 <i>Evangélikus félóra az Evangélikus Rádiómisszió szerkesztésében</i> 22.05 / Duna Tv <i>Lazarescu úr halála (román filmdráma, 2005) (155')</i> Lazarescu Dante Remus hatvanhárom éves özvegy és nyugdíjas, román blokklakásban él három macskájával. Egy este rosszul lesz, mentőt hív, érte jönnek. A mentős asszisztens, Doamna Miora kórházról kórházra jár vele egy éjszakán át, de sehol sem veszik fel. Minden egyes doktor, aki megvizsgálja Lazarescu urat, eltérő diagnózist állít fel; azonnali felvétele és kezelése így egyre késlekedik...	11.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 13.16 / Bartók rádió <i>Kare Nordstoga orgonahangversenye</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórája</i> 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője: Anton Bruckner. 1. rész: d-moll rekviem, f-moll szimfóniatanulmány, „Nulladik” szimfónia</i> 19.30 / PAX <i>Tíz emberöltő ünnepe (magyar riportfilm) (25')</i> 21.50 / Duna Tv <i>Még oda nem ér az idő (magyar dokumentumfilm, 2008) (28')</i> 23.10 / m1 <i>Visszajátszás</i>	14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője. Anton Bruckner. d-moll előjáték, fuga és utójáték, d-moll mise</i> 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> A hallás tudománya – Hangok világa 19.35 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Händel: Saul (oratórium) 21.00 / Duna Tv <i>Kythéra (magyar játékfilm, 2006) (78')</i> 21.10 / m1 <i>Különös történetek</i> Kepes András műsora 23.00 / M. Katolikus Rádió <i>Magvetés. A thesszalonikai-akhoz írt második levél</i> 23.10 / m1 <i>A múlt árnyéka (német filmdráma, 2005) (85')</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebened bízunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórája 15.15 / PAX <i>Ébredés (evangélikus magazinműsor) (27')</i> 15.25 / Duna Tv <i>Az egyházi művészet kincsei – Barangolások Toscanában (olasz ismeretterjesztő filmsorozat, 2003) (30')</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Budapesti Tavasz Fesztivál 2008. Gyöngyösi Levente: Lukács-passió</i> 21.00 / Duna Tv <i>Az átutazó (francia játékfilm, 2005) (77')</i> 22.40 / Duna Tv <i>Családom titkai (amerikai–német–belga filmdráma, 2004) (111')</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
9.03 / m2 <i>Épített szépségek (27') Kecskemét</i> 12.05 / Bartók rádió <i>A Capella Savaria hangversenye</i> Telemann: D-dúr concerto két fuvalóra és zenekarra Bach: d-moll csembalóverseny – BWV 1052 16.45 / PAX <i>Ötvenéves a Központi Baptista Énekkar (koncertfilm)</i> 18.35 / PAX <i>A harangok szóltak, szólnak... (dokumentumfilm)</i> Történelmi harangjaink 21.00 / Duna Tv <i>Jó napot, éjszaka (színes, fekete-fehér olasz filmdráma, 2003) (103')</i> 00.55 / m2 <i>A búcsú (francia filmdráma, 2003) (95')</i>	7.55 / Duna Tv <i>Aranyszarvas – Magyar századok (művelődéstörténeti magazin) (56')</i> A történetírás sajátossága 11.15 / PAX <i>Kerékpártúra egyháztörténeti utakon (úti film)</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Az Úr közel!</i> A baptista egyház félórája 13.41 / Bartók rádió <i>IV. váci nemzetközi gregorián-fesztivál 2008</i> A veronai In Dulci Jubilo énekel 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zenészerzője: Anton Bruckner</i> IX. szimfónia, Te Deum 21.00 / Duna Tv <i>Sztálingrád (német háborús filmdráma, 1993) (133')</i>	11.11 / Bartók rádió <i>A kisfiú meg az oroszlánok</i> Lázár Ervin mesejátéka 14.35 / m2 <i>Gyógyvizek országa</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Egy zenemű – több előadás</i> Bach: d-moll partita – BWV 1004 21.07 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház: A részleg</i> Bodor Ádám művét rádióra alkalmazta Gothár Péter. 22.10 / m1 <i>A cigányok ideje (angol–olasz–jugoszláv filmdráma, 1989) (142')</i> 22.40 / m2 <i>Wolfsburg (német filmdráma, 2003) (90')</i> 22.45 / Duna Tv <i>Apám sufnija (új-zélandi–angol filmdráma, 2004) (123')</i>	8.30 / Civil Rádió <i>Evangélikus félóra</i> 10.10 / m1 <i>Baptista ifjúsági műsor</i> 11.00 / Lánchíd Rádió <i>Hittel és gitárral (keresztény rockzenei összeállítás)</i> 12.05 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó) (26')</i> 15.05 / Bartók rádió <i>Jubilare Deo. Évszázadok egyházi muzsikája</i> 15.20 / m2 <i>Az Árpád-kor templomai (magyar dokumentumfilmsorozat, 1999)</i> 22.35 / Bartók rádió <i>Liszt: Orgonamise</i> Km.: Virágh András (orgona) 22.50 / Duna Tv <i>Barátnők (francia vígjáték, 2000) (92')</i>

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • **EvÉlet on-line:** www.evelet.hu • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** Ecsedi Zsuzsa – ÉnekKincsTár (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Vég helyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert nyomdaigazgató.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hétvégi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Mert tetszett az egész Teljességnek, hogy Krisztusban lakjék, és hogy általa békéltessen meg önmagával mindent, a földön és a mennyben. Kol 1,19–20 (Zsolt 103,11; Mk 8,31–38; 1Kor 13,1–13; Zsolt 15) Ezt meg nem értjük. De hát hogy is értenénk, ha ő a mindenható Isten, mi pedig kis porszemek vagyunk hozzá mérten! Amikor Isten elének áll, csak leborulni tudunk, és imádni tudjuk őt. A legfontosabbat mégis érthetjük: a bűneink miatt haragvó Isten békélt meg velünk Jézus váltságahalála által. Szeret az Isten. Jó Atyánk az Isten. Gyűlöli a bűnt, de szereti az embert. Mit tegyen? Milyen érzés neki a te Istenednek lennie? Jézus pedig szenved minden bajunk és betegségünk és minden igazságtalanság miatt, mégis emberré lett. Milyen érzés neki embernek lennie?

Hétfő

A százados Jézus elé küldte barátait, és ezt üzenté neki: „Uram, ne fáradj, mert nem vagyok méltó arra, hogy a hajlékomba jöjj. De magamat sem tartottam méltónak arra, hogy elmenjek hozzád, hanem csak szójál, és meggyógyul a szolgám.” Lk 7,6b–7 (Zsolt 146,5; Lk 13,31–35; Lk 11,1–4) Te csak azt emlegeted, hogy mit érdemelsz, mi jár neked. A százados fordítva látja a dolgokat: „...nem vagyok méltó...” Nem az érdemeire és a rangjára hivatkozik. Ez Jézus Urunk előtt semmit sem jelent. Egyszerűen megmentő szeretetére apellál. A százados azt is tudja, hogy mi a hatalom. Ha mond valamit a beosztottjának, az megteszi. Így bízik abban, hogy ha Jézus mond valamit, az meglesz. Hiszen ő Úr minden fölött. Azt mondta: legyen, és megteremtette a világot. Azt mondta: csend legyen, és lecsöndesedett a tenger. Azt mondta: nemulj el, és a gonosz lélek elhallgatott. Azt mondta: gyógyulj meg, és a béna egészséges lett. Azt mondta: megbocsáttattak a bűneid, és lelkileg szabad lett a bűnbánó szív. Ma is elég Jézusnak egy szava, és megtörténik, amit akar. Ezért olvasd, hallgasd, kérj egy szót tőle, és biztos lehetsz a meghallgattatásban.

Kedd

Jézus nappal a templomban tanított. Kora reggel az egész nép hozzá sietett, hogy hallgassa őt a templomban. Lk 21,37–38 (5Móz 4,10; Lk 5,33–39; Lk 11,5–13) Kora reggel a legfrissebb az elménk. Jó, ha akkor figyelünk Isten igéjére, hogy maradandó útmutatás legyen egész napunkra. Örömmel mész-e templomba? Vágyódsz-e a hívők közösségére, az igére és a szentségekre? Amikor előrehívnak, akkor ne csak az oltárig, ne csak a templom elejéig menj, hanem egészen Jézusig! Addig meg ne állj, míg vele nem találkozol!

Szerda

Álljatok szilárdan, és ragaszkodjatok a hagyományokhoz. 2Thessz 2,15 (Zsolt 19,9b; Mt 6,16–21; Lk 11,14–23) Vannak jó és rossz, megtartó és megrögzött hagyományok. Itt arról van szó, hogy ragaszkodjunk a ránk hagyományozott hithez és üzenethez. Ne gondoljuk, hogy mindenáron valami újat kell kitalálnunk. Mi az örökkévalót és az Örökkévalót hirdetjük és követjük. Nem azzal leszél nagy, hogy kitalálsz valami extra dolgot, hanem ha hűséges maradsz a kereszthez. A forma, a kifejezősmód változhat, de a régi üzenet azonos a maival: Jézussal újat kezdhetsz, vele boldog lehetsz. Általa üdvösségre jutsz.

Csütörtök

Maga pedig a békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketeket, elméteket és testeteket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételére. 1Thessz 5,23 (Mik 6,8; Zak 7,2–13; Lk 11,24–28) A szeretet Istene, a mi Atyánk a békesség Istene. Békétlen világunkban, gúnyolódások és kísértések között könnyen kibillenünk egyensúlyunkból. A békesség Istene megőrizhet, hogy ha megdöbnak követ, te azt kenyérral tudjad viszonzozni. Vagy te viszonzotad a kenyeret követ? Jézus az Élet Kenyere, mégis keresztre feszítették. De ő ott is kenyeret adott viszonzásul: imádkozott ellenségeiért.

Péntek

Jaj annak, aki perbe száll alkotójával, bár csak egy a földből készült cserépedények között! Mondhatja-e formálójának az agyag: Mit csinálsz? És 45,9 (ApCsel 17,25; Jn 8,21–30; Lk 11,29–36) Belenyugvárs vagy lázadás? Egyik se! Légy azon, hogy fölismerd Isten akaratát. Ha pedig valamit nem értesz, vagy valamivel nem értesz egyet, akkor ne helyezd a magad látását Istenünk véleménye elé. Biztos, hogy ő jobban tudja. Egy apa tudja, hogy hány forint van a kisgyermek zsebében, de a gyermek nem tudja, hány forintja van az édesapjának. Te csak egy kis részét ismerheted az Úr gondolatainak, de hidd, hogy terve jó.

Szombat

Jobb egy nap a te udvaraidban, mint más hol ezer. Zsolt 84,11a (Lk 24,53; Dán 5,1–7.17–30; Lk 11,37–54) Ha rájössz, hogy olyasmit ad neked Isten, amit senki más nem tud adni, akkor keresni fogod őt. Ha ő békességgel töltötte be a szívedet, akkor azt mondod: egy nap jobb Istennel, mint ezer nélküle. Egypercnyi az ő igéjéből többet ér, sőt ellensúlyozza mindazt, ami napokig zúdul rád az emberektől, a tévéből, a világból. Hidd el: egy szó reggel Istentől olyan jelentős lehet, hogy a nap minden más szavát, szidalmát, gúnyolódását, terhét ellensúlyozza. Sőt lehetővé teszi az elhordozásukat.

■ SZÉLL BULCSÚ